DISSERTATIO
DE
CONSCIENTIA ADVOCATI,
QUAM EX
AUTORITATE ET CONSENSU MAGNIFICI JCTORUM ORDINIS IN ACADEMIA VIADRINA

PRÆSIDE
DN. SAMUELE STRYKIO, JCto,
COM. PAL. CÆS. ET ANTECESS.
CELEBERRIMO,
Dn. Patrono & Doctore Suo æternùm devenerando,
In Auditorio JCtorum
Ad Diem 21. April. Anno M DC LXXVII.
placido Eruditorum Examini ſiſtit
AUTOR
EPHRAIM NAZIUS,
Cöslino-Pomeranus.
Cum privilegiis.
Denuo edita M DC LXXXIII.

FRANCOFURTI AD VIADRUM,
Sumptibus JEREMIÆ Schrey/ & HENR. JOH. Meyer.
Vol. II. Diſp. XIII.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE
16
7

Summe Reverendis, Generoſiſſimis, Magnificis & Excellentiſſimis Dominis,

DN. ERNESTO à Krockowen/ Sereniſſ. & Potentiſſimi Electoris Brandenburgici Conſiliario Regiminis eminentiſſimo, Dicaſterii citerioris Pomeraniæ Præſidi Splendidiſſimo, Ordinis Johannitici Equiti & Deſignato Commendatori zu Wittersheimb/ Domino uff Plawenthin/ Oſeken/ &c.

DN. GEORGIO CASP. à Flemmingen/ Potentiſſimi Electoris Brandenburgici Conſiliario Regiminis citerioris Pomeraniæ ſplendidiſſimo, Conſiſtoriique Eccleſiaſtici Directori graviſſimo, Domino uff Hoff/ &c.

DN. SEBAST. BRUNNEMANNO, JCto celeberrimo, Potentiſſimi Electoris Brandenburgici Conſiliario Regiminis Pomeranici graviſſimo, Eccleſiæque Collegiatæ, quæ Colbergæ eſt, Canonico digniſſimo,

Dominis ſuis Benigniſſimis, Mæcenatibus Optimis, maximis, ſubmiſſiſſimo Honoris & obſervantiæ cultu æviternum proſequendis, cum devotâ Studiorum ſuorum commendatione hanc Diſſertatiunculam conſecratum it

devotiſſimus cliens,

EPHRAIM NAZIUS.

PRÆFATIO.

QVemadmodum tenera res eſt Conſcientia hominis, ita ſi vel leviter illam tangas, vulnus accipit multis emplaſtris non ſanabile; ſed quòd animam & corpus truculentiſſimis quaſi tormentis & mille cruciatibus torquet. Si turpi enim aliquo ſcelere turpiter illam ſauciaveris, eam requiem invidet inſtar latrantis canis nocte dieq; moleſta Tibi. Quare Tyrannus ille conclave ſuum Speculis penitus circumdedit, quoniam à quovis tyrannidis ſuæ præmium, hoc eſt, repentinum eumque infeliciſſimum vitæ ſuæ exitum, dictitante ita conſcientiâ, ſperavit timuitque, uti refert B. Dn. Harsdörffer *part.7.* der Jämmerlichen Mord-Geſchichte/ *Hiſt.CLXVI.* Imò quamvis interdum quaſi dormire videatur, non attendens facta tua; ſurgit tamen iterum & duplicato tremore non ſecus ac diriſſimus Carnifex Te ſæviori manu apprehendit. E contrario, tametſi res tenera ſit Conſcientia, ſi illæſam illam ſerves, nihilque agas, quod vulneret illam; ſed omnes Actiones tuas juxta Dictamen rectæ rationis piè, juſtè & prudenter inſtituas, ſecurus es ab hoſte & morſibus illis plusquam ſerpentinis conſcientiæ. Hæc illæſa murus aheneus eſt, lætitiamque animi parit, auget, conſervat: hac non ſauciatâ ſecurè ambulas, ſedes, dormis: hac non contaminatâ, nulla palleſcis culpâ; ſed tranquillo planè es animo. Et cum

Conſcientiam noſtram vel turpiter agendo vel omittendo de facili lædere poſſimus; (quid enim turpes actiones aliud ſunt, quàm illæ ſpinæ aculeique tàm acriter pungentes & vulnerantes?) tota verò vita imprimis Advocati, nil niſi praxis ſit, in quâ facilè aliquid, quod eſt contra Conſcientiam, agere vel omittere poſſit Advocatus; cum tamen juxta *Cic.* quemvis in omni vitâ ſuâ nec transverſum ungvem a rectâ conſcientiâ oporteat diſcedere, niſi conſcientiam vulnerare velit, hunc laborem de ConſcientiâAdvocati in me ſuſcepi, viſurus, ſed per compendium tantum, quid ſalvâ conſcientiâ poſſit Cauſarum Patronus, quid non poſſit. Prolixiorem equidem hæc materia meretur diſcuſſionem, quàm ut Academico Exercitio tractari ex merito poſſit; ſuffecerit tamen Præcipua quædam Conſcientiam Advocati tangentia levi quodam penicillo adumbraſſe. Qui conatus ut cedat in Divini Numinis gloriam, mei proximique commodum & ſalutem, Numen divinum ſupplex oro. In Cujus nomine, uti ad omnia conſilia omnesque Actus progrediendum *L. 2. pr. C. de off. præf. prætor. Afr.* ita in eodem Exercitium præſens ordimur feliciter!

CA-

CAPUT I.

De
Conſcientia Advocati ratione ſui Officii & ſuæ Perſonæ.

SUMMARIA.

Quid ſit Conſcientia. n. 1.
Qu[illegible] agatur. n. 2. ſeqq.
An dubia & ſcrupuloſa ſint propriè Conſcientia. n. 5.
Quid ſit Advocatus. n. 6. ſeq.
Quomodo differat Advocatus à Procuratore. n. 9.
Quale Advocati Officium. numer. 10. ſeqq.
An quis ſalva conſcientia hoc munere fungi queat? n. 14.
Exemplum Chriſti. n. 15. ſeq.
Opprobria Advocatorum. numer. 17. ſeq.
DEUS præcipit ut alter alteri ſuccurrat. n. 19. ſeqq.
An Advocatus non rogatus ſe ad patrocinium offerre poſſit? num. 22. ſeqq.
Quinam perſonam Advocati ſalvâ conſcientia gerere poſſit? numer. 26.
Quænam ætas ad Advocatum requiratur. n. 27. ſeqq.
An Juvenis ſalvâ conſcientia patrocinari poſſit? n. 30. ſeqq.
Quinam ſexus ad Advocationem requiratur? n. 32. ſeq.
An Advocatio naturæ feminarum repugnet & earum patrocinium ſit contra Jus naturæ. numer. 34. ſeqq.
Quare hoc officio feminæ non fungantur. n. 38.
An in caſu neceſſitatis licitè patrocinentur? n. 39. ſeqq.
An Hermaphroditus ſalvâ conſcientia cauſas agat? numer. 42. ſeqq.
An cæcus poſſit patrocinari Jur. Civ. n. 45. ſeq.
Quid in foro conſcientiæ ratione cæci ſtatuendum. n. 47. ſeq.
An ſurdus & mutus. n. 48. & 49.
An ob capitale crimen damnatus & Judæus in foro civili rectè poſtulet? n. 50. ſeqq.
Quid de hiſce ſtatuendum in foro Conſcientiæ. n. 53.
An Legitimatus ſalvâ conſcientiâ patrocinetur? n. 54. ſeqq.
Affirmatur & limitatur hoc. n. 57. & 58.

An infamis vel legitimatus ſalva conſcientia det petenti conſilium? numer. 59.

An excommunicatus ritè poſtulet. numer. 60.

Quid de paſtore dicendum? num. 61. ſeqq.

Internæ Advocati qualitates, quarum prima eſt Pietas. n. 66.

An Atheus poſſit eſſe Advocatus & an detur Atheus ſpeculative talis. numer. 67.

An Hæretici Advocaturâ fungi poſſint. n. 68.

An ſoli Romano-Catholici. numer. 69.

Secunda qualitas interna eſt ut ſit conſcientioſus. n. 70. ſeqq.

Tertia qualitas eſt Eruditio. num. 73. ſeqq.

Quare Reges Hiſpaniæ Advocatis migrationem in Indiam prohibuerint. n. 77. ſeqq.

Externarum Advocati qualitatum prima eſt, conveniens veſtitus. numer. 80.

Mox Galliæ & Italiæ circa veſtitum Advocatorum. n. 81.

Quid in foro conſcientiæ de Advocatorum veſtitu tenendum. n. 82.

Secunda affabilitas. n. 83.

Tertia, Eloquentia. n. 84.

Mos dicendi Romanorum qualis. numer. 85. ſeqq.

Mos inſatiabilium Advocatorum. numer. 88.

Acturi de Conſcientia Advocati, parum ſolliciti erimus de incunabulis variiſque ſignificationibus Vocabulorum, proletaria enim hæc ſunt & nihil aliud, quam circa corticem verſari & nucleum non velle. Adeat tamen, cui volupe eſt, de priori Vocabulo *Diſſertat. Inaugur. de Foro Conſcientiæ.* Clariſſ. Dn. Chariſii ſub Præſidio Magnif. Dn. noſtri Præſidis habitam, ubi hæc *cap. 1. per tot.* ſufficienter
1 explanata; de poſteriori Bouric. *de Offic. Advocati c. 1.* In præſentiarum notaſſe ſufficiat, quod Conſcientia nihil aliud ſit, quàm Regula æqui & iniqui indicans creaturæ rationali, quid fugiendum quidve adpetendum ſit, juxta Cornejum *in ſuâ Theol. Moral. Tom. 1. Tr. 8. Diſp. 2. Dub. 1.* citante illum R. P. Steph. à S. Paulo *in Theol. Moral. Tr. 1. Diſp. 2. Dub. 1. n. 1.* vel judicium intellectus circa actiones morales, dictitans, quid bonum quidque malum ſit, & ideò agendum vel omittendum. Dn. Puſendorff. illuſtre illud decus Doctrinæ moralis, *de J. N. & G. l. 1. c. 3. §. 4.* Laymann. *in Theol. Moral. lib. 1. Tr. 1. c. 2. n. 1.* Gibalinus *in ſuâ Scientiâ Canon. & Hieropolit. Tom. 1. l. 3. c. 7. qu. 2. n. 1.*

Non

Non autem hic agemus de Conſcientia, quatenus eſt dictamen practicum de factis, ſed faciendis, quod nimirum Actiones morales ſemper antecedit, quô inprimis pertinet Dn. Pufendorff. *cit. loc.* Conſcientiæ di- 3
ſtinctio in Antecedentem & Conſequentem. Neque intelligimus hic er- 4
roneam, dubiam ſive ſcrupuloſam illam; ſed rectam, quæ bonum bonum & malum malum judicat, cum ſi Conſcientiam in rigore ſumere velimus,
neque dubia neque ſcrupuloſa propriè conſcientia ſit dicenda, quia neutra 5
præſcribit, quid hîc & nunc determinatè ſit agendum vel omittendum; ſed ambigua hæret inter utrumque. Steph. à S. Paulo in *Theol. Moral. Tr. 1. Diſp. 2. Dub. 1. n. 3.* B. Dn. Schröterus, *Anteceſſor Jenenſis in Faſc. caſ. Conſc. p. m. 12.* De Probabili *cap. 4.* hujus Diſſert. commodus erit dicendi
locus. Et hæc de priori Vocabulo. 6

Advocatum deſcribimus, quod ſit Conſcientioſus Vir, qui deſiderium amici ſui (nam principio, quando jure conſertum manus ibant, amicos, qui autoritate conſilioque juvarent, advocare ſolebant, uti teſtatur R. P. Adamus Conzenius *lib. 7. Politicorum. c. 24 §. 1.*) in jure apud eum, qui Jurisdictioni præeſt (hinc qui privatim alterum conſilio juvat, non dicitur propriè Advocatus. Johann. Azorius *Inſtit. Moral. Tom. 2. part. 3. lib. 13. c. 29.*) exponit vel alterius deſiderio contradicit *L. 1. §. 2. ff. de poſtul.*
Conf. *L. 14. C. de Advocat. div. Judiciar.* Bouric. *de Off. Adv. c. 7.* Joh. Emer. 7
à Rosbach. *Proceſſ. Civ. Tit. 18. n. 1.* nam poſtulare hodiè pro advocare ſumitur *L. 2. & tot. tit. C. de poſtul.* Dum Conſcientioſum illum diximus σιδηρόξυλον dixiſſe videbimur, quippe adverſari ſibi credit Vulgus, Advocatum eſſe, & eſſe Conſcientioſum. In proverbium enim abiit: Advocaten haben kein Gewiſſen/ oder haben ein weit Gewiſſen. Verum deſcripſimus hîc Advocatum, qualis eſſe debet, non qualis interdum eſſe ſolet, ut adeò ſine conſcientiâ ſint, qui Advocatum omnem Conſcientiæ ex-
pertem pronunciant. Græcè dicitur παράκλητος Döring. *in ſua Biblioth.* 8
JCtorum ſub voce Advocatus Adſert. 64. & Advocatus idem ſignificat ac accerſitus, rogatus; quamvis hodie pauci accerſitionem exſpectent; quod an ſalvâ fiat conſcientiâ inferius dicendum.

Differt tamen Advocatus à Procuratore, ſicut cauſa principalis ab 9
inſtrumentali v. g. Scriba à calamo; tametſi enim Procurator in cauſis agendis etiam quam maximè ſit occupatus, quicquid tamen operatur, ex inſtructione Advocati fit, utpote, qui vicem animæ hîc gerit, cum Procurator miniſterium corporis ſui ſaltim exhibet Advocato, Scripta ejus Judici offerendo & terminos Judiciales obſervando. Alias differentias vid.

apud

apud Döring. *ſub voc. Adv. ab. Adſert. 84. usq; ad Adſert. 86. excluſ.* Bouric. *de Off. Adv. c. 2. circa fin.* Agricol. *de Off. bon. Adv. c. 9. 10. & 12.* Anton. Matthæi *Tr. de Judiciis Diſput. 3. §. 48.* Magnif. Dn. Struv. *in Syntagm. Jur. Civ. Exerc. 7. th. 3.* Et tantum etiam de poſteriori Vocabulo.

10 Nunc ut in ipſum Advocati Officium inquiramus, operæ pretium eſt, quod ſanè maximè eſt honorabile, dicitur enim illuſtris dignitas *L. Reſtituenda 6. §. 2. C. de Adv. div. Judic.* & ipſe Advocatus Nobiliſſimus *L. Providendum 7. C. de Poſtul.* Clariſſimus & Spectabilis, *L. Laudabile pr. C. de Adv. div. Judic.* vid. Caſſaneus *in Catalog. gloriæ mundi 7. part. conſiderat.*
11 *28.* Neceſſarium eſt *Dn. Struvius d. l. th. 4.* ideoque præmiis afficiendum *d. l.* Magon. *Cyn, Adv, p. 2. c. 6. n. 18.* hincque noſtris moribus nullum perſonale munus ſubire coguntur Perez. *in C. h. t. n. 4.* Dantur enim homines tam puſilli tremulique ingenii, ut ſe ipſos defendere nequeant, quare ut hi non relinquantur indefenſi, Advocatis indigent, quoniam aliàs eruditi tantum Jus ſuum conſequerentur; imperiti autem paterentur injurias,
12 quod utique Juri naturæ quam maximè adverſatur. Neque apud Nos, uti in Polonia, moris eſt, ut quilibet ſine Advocato ipſe ſuam cauſam ex-
13 ponat. Tholoſan. *in Syntagm. Jur. Univ. lib. 49. c. 6. n. 17.* Utile eſt, quia non minus provident Advocati humano generi, quàm ſi præliis atque vulneribus patriam parentesque ſalvarent *L. 14. C. de Adv, div. Judicior.* Nam ſicuti milites ſagati hoſtilitatem ſclopetis & bombardis, ita togati falſitatem & offenſionem validiſſimis argumentorum, ut ita loquar, globulis expugnant.

14 Quare non ambigendum, an quis ſalvâ Conſcientiâ hoc munere fungi queat, eſt enim de genere defenſionis, quæ eſt Juris naturalis præceptivi: eſt ejusmodi Officium, quod ſui natura peccatum non implicat,
15 ergo licitum. Joh. Bapt. Caccialup. *Tr. de Off. Adv. qu. 1. n. 2.* Præterea Chriſtus ipſe hoc munere fungitur, ergo nihil habet turpitudinis; ſic enim Apoſt. Paulus *ad Hebræos c. 7. v. 25.* dicit: Quis eſt qui condemnet, Chriſtus is eſt, qui mortuus eſt, imò verò, qui etiam excitatus eſt, qui eſt ad dextram DEI & qui poſtulat NB. pro nobis. Porrò: Quod ſi quis peccaverit, Advocatum apud Patrem, habemus JESUM Chriſtum, *Joh. 1. c. 2.*
16 *v. 1.* ut proinde fruſtra Advocaturam relinquere voluerit Joh. Pet. Ala, uti ipſe *Tr. de Adv. & Cauſid. Chriſtian. p. 2. Exhort. 3.* ait, ſe ingenti ſtupore percuſſum, cum aliquando legiſſet, ſubulcum quendam multùm elaboraſſe, ut porcos ageret in ſuile, & tandem indignatum exclamâſſe: *Eat is tandem in hoc ſtabulum, ſicuti Procuratores & Advocati deſcendunt in infernum,*

& con-

& continuo gregatim omnes introiviſſe; locutus eſt enim ut ſubulcus, hoc eſt, inſulsè & ineptè. De cætero pius & eruditus Advocatus agat, quod dictat recta ratio. Vulgique maledicentiam flocci faciat.

Multa quidem ſunt, quæ in opprobrium Advocatorum allegari ſo- 17
lent: Felices olim Urbes ſine Cauſidicis fuiſſe, Columella teſtatur. Viliſſima capita, forenſia pecora ac togatos vultures eos vocat Apulej. *lib. 10. Metamorph.* Plura eorum Epitheta qui noſſe deſiderat, adeat Zaſium *ad L. 2. §. poſt hoc quoq; Tubero verb. Nec obtinuit ff. de Orig. Jur.* Tiraquell. *de Nobilit. c. 29. n. 7. ſeq.* Verùm cùm nobis de Conſcientia Advocati quæſtio ſit, & an Officium Advocaturæ ejus repugnet Conſcientiæ, parùm attendimus malevolorum iniquas in Nobilem Advocatorum Ordinem cen-
ſuras. Quippe quid in Conſcientia juſtum honeſtumve, non ex vulgi opi- 18
nione, ſed ex rectæ rationis dictamine, quatenus hoc ex naturali ac Divino morali jure informatum, decidendum. Scilicet DEO & proximo ut inſerviamus, conſcientiam noſtram nos conſtringere in aprico eſt; qui ergo in eo ſtatu degit, quô utrumque expedire poſſit, ille in Conſcientia ſecurus erit. Atqui verò Advocati munus tale eſſe, negabit nemo, niſi cui ignotum eſt Advocati Officium. Nihil gratius DEO contingit, quàm ſi Juſtitia non tantùm Divina ſed & humana inter homines promoveatur,
nec contra jus fasque alter lædatur. Pariter præcepit DEUS, ut alter alte- 19
ri ſuccurrat, & ſicubi eum lædi viderit, ſuppetias ferat, ob quam cauſam familiaritatem quandam inter homines conſtitutam voluit Natura *per L. 3. ff. de I. & I.* omnia verò hæc per Advocaturam ſaluberrimè expedire, res ipſa teſtatur. Imò ſalva res eſt, modò perſonarum vitia à re ipſâ ſeparaveris.

Nullus ſanè datur Ordo inter homines, qui non maximis perſonarum 20
Ordini adſcriptarum ſceleribus ſit inquinatus, quod vel ipſe Sacer Ordo
teſtari valeret. Verùm ſiccine Theologia damnanda venit, quoniam tot 21
hæretici tot dogmatum monſtra producunt, quæ non ſolùm fidei ſimul ac concordiæ Chriſtianæ venena, ſed ipſiſſimum Atheiſmum etiam ſapiant? Siccine Medicinam reprehendere fas eſt, quia ſuos habet Corruptores & Circumforaneos, qui hûc & illûc circumrepentes incautos homines fictitiis emplaſtris & oleo miſerè decipiunt? Minimè gentium! Nil inde dignitati Ordinis decedit; nec res ipſa unquam perſonæ vitio illicita redditur aut conſcientiæ adverſa. Ut taceam, Advocatos bonos meliorem ducere vitam, quàm Religioſos & Prædicatores juxta Camill. Borell. *Summar. Deciſ. tot. orb. Chriſt. lib. 1. Tit. 65. num. 20.* Franc. Vivium *Deciſ. 123. n. 24.*

Cavalcan. *P. 1. L. 33. num. 21.* Rebuff. *de Privileg. Scholaſt. privileg. 4. poſt pr.*

22 Reſultat autem ex dictis alia Conſcientiam tangens controverſia:
An ſc. Advocatus, cùm videat ſe honeſto defungi Officio, ſalvâ Conſcien-
tiâ ſe ad Patrocinium offerre poſſit, an verò rogatus demum ſuccurrere
debeat? Ipſum ſanè nomen Advocatum monet, ſe non niſi ad auxilium
vocatum venire debere; imò aliàs in Jure noſtro culpæ annumeratur, ali-
enæ ſe immiſcere rei *per L. Culpa 36. ff. de R. I. c. Non eſt 19. de R. I. in 6.* E
contrario alter alterius utilitatem ſuopte motu promovere debet, impel-
lente ad hoc naturali ſe invicem juvandi ſtudio, quo homines, tanquam
23 animalia ſocialia, ſibi conſtrictos voluit Natura. Dicerem ergò, Conſci-
entiæ examen Advocatum ex bonitate intentionis ſuæ inſtituere debere.
Si ſe offerat animo lucrum ex illa cauſa percipiendi, peccat in conſcientia;
ſi ſe offerat animo damnum & injuriam à proximo avertendi, licitè agit;
24 Sed quid ſi ſimul lucrum ſperet? Nec ſpem hanc improbandam putamus,
quia lucrum hoc licitum & LL. permiſſum, modò ad utilitatem proximi
principaliter reſpiciat; nemo enim in conſcientia proximo, cui facultates
ſuppetunt, gratis inſervire tenetur; nam quæ unius obligatio eſt ad officia,
illa alterius eſt ad remunerationem. Deinde hîc attendendum, an ille,
cui patrocinium offert Advocatus, alium jam ſibi elegerit Advocatum,
quem conſulere velit; tali caſu, niſi ipſe plane gratis patrocinium præſtare
velit, ſe offerre nequit, cùm utilitatem, quam alter Advocatus ex cauſa
25 habere potuiſſet, ipſi ſtudio intervertat. Hinc concludunt Dd. tunc Ad-
vocatum ſe licitè offerre Clienti, quoties ipſum in periculo viderit conſti-
tutum. Döring. *in Bibliothec. ICt. ſub voc. Advocatus Aſſert. 30.* (quamvis
ille ibi Advocatum pro Protectore capiat) nullum verò ibi periculum,
ubi alium Advocatum conſulendi & copia & voluntas adeſt.

26 Sequitur nunc de Perſona Advocati, ſcil. quisnam hanc ſalvâ Con-
ſcientiâ gerere poſſit; ubi tanquam generale Axioma tenendum, quòd
Quilibet poſtulare poſſit, qui non prohibeatur vel ob ætatem vel ob ſexum
vel ob caſum *L. 1. §. 3. & 5. de poſtul.* Eſt enim poſtulare de genere permis-
ſorum, adeoque cuilibet licet, niſi ſpeciali lege aliter cautum. Juſta igi-
27 tur (1.) ad Advocaturam ætas requiritur, ita, ut ob infirmum judicium
Minor 17. annis tàm pro ſe, quàm pro aliis poſtulare nequeat *L. 1. §. invi-
tum. ff. de poſtul. Dn.* Struvius *in Syntagm. Jur. Civil. Exerc. 7. th. 14.* Rosbach.
Proceſſ. Civ. tit. 18. n. 3. Quemadmodum enim de Medico juniori Germa-
ni dicunt: Ein junger Artzt iſt der Krancken Kirchhoff; idem etiam di-
cen-

cendum de Advocato juniori, quòd nimirum ſit ipſa peſtis, imo mors clientum; quamvis ſenior Advocatus etiam non ſemper obtineat cauſam; ſed 28
à juniori, qui noviter ex ſtudii fornace eductus, uti Specul. *tit. de Advocatis §. fin. n. 7.* loquitur, ſæpe ſe devinci patiatur, utpote qui ſeniore magis gloriæ cupidus, magis etiam ſtudet ad obtinendam cauſam. Si verò 18. ætatis annum ingreſſus, quamvis ſit minor 25. annis, Advocaturam rectè exercet. B. Dn. Eckolt *ad t. 1. ff. de poſtul. §. 8.* Procurator verò eſſe non 29
poteſt, quia majus præjudicium in judicio verſatur Procuratoris, utpote, qui litem alienam in ſe ſuſcipit, litisque Dominum ſe reddit *L. 22. C. de Procurat.* quàm Advocati, qui deſiderium alterius Judici ſaltim exponit.

Quid verò hîc per conſcientiam liceat, paucis videndum: Et breviter dicimus: In Conſcientia non tàm ætatem, quàm judicium Advocati 30
reſpiciendum eſſe. Sunt multi mento juvenes, ſed mente ſenes; Exerit enim ſe ſæpius ante annos prudentia, negotiorum gerendorum Moderatrix. Hanc ergò ſi adverterit Juvenis, per Conſcientiam ipſi advocandi munus ſubire licebit, quamvis annorum 17. nondum ſit. Sin verò judicii ſui imbecillitatem obſervaverit, debebit ſe ab hoc munere abſtinere, etiamſi 18. annis major ſit. Jus enim Civile anno 18. poſtulandi licentiam 31
concedens, non mox cujusvis Juvenis in forum intempeſtivo patrocinandi pruritu proſilientis Conſcientiam reddit ſecuram; ſed præſupponit aptitudinem ingenii, quæ ſi defecerit, ex ſola ætate parum pro Conſcientia capiet præſidii.

(2.) Ad Advocaturam requiritur legitimus ſexus, qui maſculinus 32
eſt, feminino excluſo, quia Advocatura eſt munus publicum ac civile, quod Viris non mulieribus competit *L. 2. de R. I. L. Aliorum 18. ff. de poſtul.* Jodoc. Damhouder *in Praxi rer. civil. c. 129. n. 1.* ita quidem, ut nec pro liberis propriis in judicio admittantur ad poſtulandum *L. Liberto 31. §. 6. ff. de neg. geſt.* imo moribus Saxon. ne quidem pro ſe poſtulare poſſint, juxta tradita. Carpz. *p. 1. C. 1. Deciſ. 30.* ſed illis Curator ad litem detur B. Dn. Eckolt. *cit. loc. §. 8.* Cauſam dedit Carfania, ſive ut in aliquibus exemplaribus legi- 33
tur, Caja Afrania vel Calphurnia, improbiſſima fœmina, quæ admodum inverecunde poſtulans Magiſtratum inquietavit *d. l. 1. §. 5. ff. de poſtul.*

Quicquid tamen ſit, ſi ſepoſito Jure Civili rem penitius conſideres, 34
Advocatio ſane Naturæ fœmininæ non adeò repugnat, neq; contrariatur ita Juri naturæ, ut eandem fœminæ ſalvâ Conſcientiâ quandoq; exercere

non poſſint. Inquis: At Advocatura eſt munus virile. Reſp. quid tum?
do inſtantiam: Et Imperium eſt munus virile, ergo femina ſalvâ Conſcien-
35 tiâ imperare non poteſt, cùm eximiæ illæ Reginæ, MARIA ac ELISABETHA
in Anglia, MARIA in Scotia, ANNA Regina in Gallia, CHRISTINA in Suedia
& AMALIA Landgrafia in Haſſia ſat feliciter imperaverint. Manet igitur,
nemini Virtutem eſſe præcluſam, ſed omnes nullâ vel cenſûs vel ſexûs ra-
tione habita admittere Senec. *XIIX. de Benef.* Nam quod addit Magon.
Cynoſur. Advocat. p. 2. c. 2. n. 13. & Camill. Borellus *de Mag. edict. l. 1. c. 7.*
36 *n. 47.* Judicem mulieris venuſtate vel facundiâ amore capi corrumpiq;
poſſe, id nullius eſt momenti & tantummodo fit per accidens. Porrò in-
37 quis: Feminæ ſunt imbecillis animi & iracundi, faciliusq; ſuccumbunt per-
turbationibus, & à voluptate vel dolore ſuperantur quàm viri, quod te-
ſtatur ipſe Ariſtoteles *lib. 9. de hiſt. animal. c. 10.* & Plato *lib. 6. de LL.* Wen-
delinus *de Philoſophiæ Moral. lib. 1. de recta vita c. 3. qu. 25.* quibus defecti-
bus tamen Advocatus carere debet. Reſp. Hoc non provenire ex
defectu Naturæ femininæ; ſed quoniam extra conſvetudinem rerum
gravium tractandarum ſunt poſitæ. Dn. D. Becmann. *Medit. Polit.
Diſſert. 6. §. 3.*

38 Si igitur conſuetudo vigeret Feminas ad poſtulandum admittens,
omninò id ſalvâ Conſcientiâ poſſent. Non enim poſtulare prohibentur,
quia non habent judicium, ſed quia receptum moribus eſt, ut Advocatu-
râ, tanquam Civili Officio, non fungantur *L. 12. ff. de Judic. & ub. quisque
ag. l. conv. deb.* Utut enim Legibus Civilibus ipſis hoc interdictum; hæ
verò Conſcientiam ſtringant feminæ; caſus tamen neceſſitatis, uti in ge-
39 nere Juri Civ. derogat, ita & hoc paſſu Conſcientiam feminæ ſecuram red-
40 dit, præſertim ſi accedat arbitrium Magiſtratûs. Ne dicam nunc, quòd
ſola Carſania ceteris hoc in paſſu præjudicare non poſſit, quia non omnes
41 ſunt ita impudentes, uti Carſania fuit. Hoc ſolum notabo, quòd Advo-
catura ſe habeat per modum defenſionis, quæ eſt juris naturalis atq; cuivis
licita, ut proinde Advocatio tàm ſtrictè pro virili tantùm Officio æſtimari
non poſſit. Deinde ſi Feminæ ſalvâ Conſcientiâ nullatenus poſtulare
poſſent, neq; pro ſe rectè poſtularent, quod tamen eſt contra *L. Liberto 31.
§. 6. ff. de neg. geſt.* vid. Dn. Struvius *in Syntagm. Jur. Civil. Exerc. 7. th. 14.*
neque in ſua cauſa excipiendo comparerent, quod iterum eſt contra *L. 4.
C. de Procurat.* Si igitur caſus neceſſitatis contingeret, ubi alius
haberi non poſſet, etiam hodie femina ſalvâ Conſcientiâ patroci-
naretur.

Sed

Sed quid de Hermaphrodito dicendum, an & ille ſalvâ conſcientiâ 42
Advocati munere fungi poteſt? Et antequam hic reſpondeam, dicendum, quòd Androgynus illius ſexus æſtimandus ſit, qui in illo prævaleat *L.10.ff. de Stat. hom.* Quomodo prævalentia ſexûs cognoſcatur, docet Hiér. Gigas in *Tr. de Crim. læſ. Majeſt. lib. 3. qu. 16. Sect. 15.* Paulus Zachias, *quæſt. Medico-legal. lib. 7. tit. 1. qu. 8. n. 2. & ſeq. & n. 18.* citante illum Dn. Præſ. *in Tr. de Jur. Senſ. Diſſ. 1. c. 1. n. 59.* ubi *cit. loc. n. 26.* Dn. Præſes hanc rem conſilio 43
Medicorum oculari inſpectione accuratè inquirentium committit. In dubio tamen pro Maſculo habetur, & feudorum eſt capax. B. Dn. Eckolt. *ad tit. ff. de Stat. bom. §. 2.* Ex jam igitur adductis patet reſponſio, nimirum 44
tunc Hermaphroditum Advocatum eſſe poſſe, ſi virilis ſexus in eo prævaleat juxta diſpoſitionem Juris civilis, quamvis aliàs, ſi conſvetudo feminas ad hoc officium admitteret, etiam ſalvâ conſcientia poſtulare poſſet, ſi in illo prævaleret Sexus femininus, uti ex præcedentibus liquet; naturalem enim prohibitionem hîc non video.

(3.) Denique ad Advocaturam requiritur, ut non quis caſu prohi- 45
beatur, hoc eſt, ut non adſit (1.) defectus naturalis reſpectu neceſſariorum ſenſuum v. g. cæcitas utriusq; luminis, quia cœcus inſignia Magiſtratûs videre & revereri non poteſt *L.1.§.5.ff. de poſtul.* qualia inſignia erant latus clavus, toga prætexta, Sella currulis, lampadum certus numerus, faſces, tradente Dn. Præſide *d. Tr. de Jur. Senſ. Differt. 2. c. 4. n. 13.* Hinc Brutus Publium cœcum, quô de mentio fit in *L.1.§.5.ff. de poſtul.* cùm poſtulare vellet, averſâ ſellâ deſtituit, hoc eſt, prout id Dn. Præſes *d. l. n. 15.* declarat, faciem avertit vel terga vertit, quaſi eum ob cœcitatem intueri dignatus non fuerit. Si verò cœcus pro ſe poſtulare velit, cœcitas ipſi non nocet, 46
quoniam in *d. l. 1. §. 5.* cœcus inter illos refertur, qui pro aliis poſtulare prohibentur, ergò ſequitur à contrario ſenſu, quod pro ſe ipſo poſtulare omnino poſſit. Sebaſt. Vant. *de Nullit. Proceſſ. Rubr. de Nullitate ex inhabilitate n. 17.* Blaſ. Michalor *de cæc. & ſurd. c. 14. n. 10.* Ceterùm ſi cœcus modò oculis intellectûs benè cernat, quid juſtum, quid iniqvum ſit, utut oculis corporeis deſtituatur, illum ab Advocationis munere non excluderem, quoniam Advocatus magis animo, quàm corpore laborat. Inſpi- 47
ciendum ergò quoad Conſcientiam foret, an negotium tale ſit, quod citra oculorum beneficium percipere poſſet cœcus, ut in hoc & patrocinium ipſi per conſcientiam præſtare liceat. Sane exempla penè multa adſunt cœcorum memoriâ pariter ac judicio ad admirationem usq; pollentium,

quibus patrocinandi licentiam nulla ratio naturalis interdicit, & hinc ſi fecerit, contra conſcientiam non aget cœcus.

48 Alia verò ratio in ſurdo eſt, qui prorſus non audit, nam huic Advocaturam Ulpianus *L.1. §.3. ff. de poſtul.* interdicit, quia decretum Prætoris non poteſt audire. Quamvis enim nemo tàm ſurdus ſit, qui penitus non audiat, ſi qui ſupra cerebrum illius loquatur *L. Diſcretis 10. C. Qui Teſtam.* habet hoc tamen difficultates & incommoditates ſuas, præſertim ſi ſurditas ſit à natura. Surdus enim Advocatus tàm ſe, quàm Clientes ſuos maximis periculis involvere poteſt *d. l. 1. §. 3. ff. de poſtul.* D. Thom. *2. 2. quæſt.*
49 *71. art. 1.* Quod ſi verò alicubi moris ſit, ut Advocati in ſcriptis & non oretenus deſideria litigantium exponant, mutum aut ſurdum ex accidenti talem Advocati munere fungi poſſe, conſtituto interim Procuratore, qui actus judiciales exerceat, optimè ſtatuit Dn. Præſes *d. Tr. de Jur. Senſ. Diſſert. 4. c. 4. num. 10.*

50 (2) Requiritur, ut non adſit defectus moralis, id eſt, Prohibitio legis v. gr. ut quis propter capitale crimen inſigni infamia non laboret, obq; id vel damnatus ſit *L. 1. §. 6. ff. de poſtul.* vel excommunicatus. Azorius *Inſtit. Moral. Tom. 2. part. 3. lib. 13. c. 29.* Infamis enim non poteſt eſſe Advocatus, quia Advocatio dignitas eſt, à dignitatibus verò infames exclu-
51 duntur *L. 2. C. de dignitat.* Quare etiam Judæos contra Chriſtianos non poſtulare ob dignitatem Advocaturæ poſſe, Dd. communiter colligunt, licet infames & Judæi Procuratores eſſe poſſint *L. fin. C. de poſtul.* Ad quos etiam referuntur illi, qui immodicâ avaritiâ æſtuant, & nimiâ habendi cupiditate rapiuntur; hi enim quoniam pro quovis & in quacunque cauſa poſtulant, ſibi malæ famæ nomen comparant, quos omnino rejiciendos eſſe, ſtatuit Joh. Damhoud. *in Pr. rer. civil. c. 129. n. 8.*

52 Sed hæc iterum ex diſpoſitione civili ita ſe habent, quæ ſi in genere & extra conſiderationem Reipubl. conſideres, in Conſcientia nihil conclu-
53 dunt. Certe delictum nullum tantum eſt, nec ulla tanta infamia, quæ ab humanitatis officiis alteri præſtandis eximat condemnatum aut infamatum. Supponamus enim, omni beneficio ac favore indignum, ob admiſſa in Societatem civilem crimina, eſſe hominem ejusmodi; inde tamen non liberatus ipſe erit, quò minùs aliis in Republ. bene faciat & patrocinando, ſi alii deſint, utilitatem aliorum promoveat. Unde dicendum putamus, Advocatum ab officio penitus remotum, in Conſcientiâ ſua teneri patrocinium cauſæ recipere, ſi vel Magiſtratus id mandet, vel neceſſitas aliorumque Advocatorum inopia hoc exigat, quia Nemo ex delicto

ſuo vacationem conſequi debet aut immunitatem. Aliud autem dicendum eſſet, ſi propria ſponte amplius patrocinari vellet.

Quæritur, an Legitimatus ſalvâ Conſcientiâ Advocatus eſſe poſſit? 54
Videtur, quòd non, ſi rigorem dignitatis attendere, & præcisè ob maculam aliquem ab hoc officio excludere velimus. Legitimatus enim ſive per ſubſequens matrimonium ſive per Reſcriptum Principis revera retinet maculam, adeò, ut nec DEUS facere poſſit, ut Spurius non ſit Spurius, quia hoc non cadit ſub Objectum Divinæ vel humanæ potentiæ; ſed ſi hîc 55
ſit aliqua legitimatio vel per Patrem vel per Principem, tunc illa non tollit ipſam maculam, ſed impedit tantummodò effectum maculæ, ita nimi- 56
rum, ut æquali jure honoreq; cum aliis ex honeſto thoro natis fruatur legitimatus, præſertim ſi ſectetur artem illiberalem. Germani dicunt: Daß er kan in Güld und Gewercke kommen. Ergo ſtante causâ ſcil. maculâ, ſtat effectus ſc. Prohibitio Advocaturæ. Quicquid tamen ſit, 57
in foro Conſcientiæ pariter & civili ejusmodi legitimatum cenſerem admittendum, præſertim ſi ſit bonorum morum; deinde ſufficit in foro civili, quòd tantummodò effectus maculæ ſit ſublatus. Limitandum tamen 58
hoc eſt, ut hoc procedat, niſi in quibusdam judiciis & ille penitus ab Advocatura excludatur, quemadmodum in *Ord. Cam. Imp. part. 1. Tit. 18. pr.* Von Perſonen der Advocaten und Procuratoren/ expreſſe cautum, daß die Advocaten rechter/ natürlicher und ehrlicher Geburth ſeyn ſollen/ ibi enim ejusmodi legitimatus ſalvâ Conſcientiâ ob prohibitionem legis, quæ utut civilis ſit, in Conſcientia obligat, patrocinari non poteſt vid. B. Dn. Schröterus *in Faſc. Caſ. Conſc. p. m. 15*. Addatur ad hanc quæſt. etiam Agricola *de Off. bon. Advoc. c. 17.*

An verò ſalvâ Conſcientiâ infamis vel legitimatus Clientibus conſi- 59
lium dare poſſit, quam Cautelam Cœpolla, primus ille Cautelarum Collector, Advocatis advocare prohibitis *Tr. Cautelarum caut. 156.* ſuppeditat, quod idem eſt, ac advocare, nunc non diſputo. Vid. B. Dn. Brunnem. *ad L. 1. C. de poſtul.* Conſilium dare ſanè res eſt ex humanitate profecta, quod nemini denegandum, niſi ex ſpeciali ratione per LL. Reipubl. libertas conſulendi reſtricta. Vid. Fagundez *in Præcept. Decalog. Tom. 2. lib. 8. c. 38. n. 1.* An verò excommunicatus rite poſtulet, vid. Diana *Reſo-* 60
lut. Moral. Tom. 5. Tr. 1. Reſolut. 113. §. 1. p. 74. cujus Deciſio etiam ex ſuperioribus capi poteſt.

Obiter hîc quæritur, an etiam Paſtor aliquis ſalvâ Conſcientiâ pa- 61
trocinari poſſit? Videtur, quod non, quia ipſe tàm arduo officio tot ſc.

animas cuſtodiendo, fungitur, cui vix ſufficere poteſt; ſi igitur proprium Officium derelinquat immiſcens ſe alieno, omnino peccat contra Conſcientiam, culpamq; contrahit *L. culpa 36. ff. de R. I. vid. tot. tit. x. Ne Cle-*
62 *ric. Secul. negot. ſe immiſc.* Veruntamen ſciendum, bifariam aliquem à munere repelli poſſe, ſcil. vel propter impotentiam vel propter indecentiam; & impotentiam aliquem planè excludere; indecentiam verò, quia illud, quod indecens nunc eſt, per neceſſitatem condecens fieri poteſt,
63 certo caſu admittere. Si igitur neceſſitas ingruat, Sacerdotes etiam pro Eccleſiis, pro ſe ſuisq; usq; ad quartum gradum patrocinari poſſunt *Auth. Licentiam C. de Epiſc. & Cler. L. petitionem 13. de Adv. div. Judicior. c. clerici &c. cum Sacerdotes X. de poſtulat.* D. Thom. *2. 2. quæſt. 71. art. 1.* Armilla *verb. Advocatus num. 5.* Sylveſter *verb. Advocatus num. 2.* Fagundez. *in Præcept. Decalog. Tom. 2. lib. 8. c. 38. num. 2.* Azorius *Inſtit. Moral. Tom. 2. part. 3. lib. 13. c. 29.* quamvis aliàs Advocatura ipſis admodum ſit indecens. Dom. Soto *de J. & J. lib. 2. qu. 8. art. 2.* Laymann. *Theol. Moral. lib. 3. Tr. 4. c. 26. n. 10.*

64 Quid verò, ſi alius defecerit Advocatus, & Miniſtro Eccleſiæ in ſua ſuorumque cauſa poſtulandum ſit, damnum verò inde ſit paſſura Eccleſia? Et puto Advocatione etiam in ſua cauſa abſtinendum eſſe. Quamvis enim & contra Eccleſiam defenſio licita; Advocatio verò defenſionis ſpecies ſit; Ubi tamen Eccleſia ipſa Miniſtrum non lædit, ſed tertius aliquis, contra hunc verò cum damno & periculo Eccleſiæ ſe defendere velit Miniſter, peccabit graviſſimè, privatum ac temporale commodum irreparabili Eccleſiæ detrimento anteponens. Porro & ſcandali ratio hîc habenda Miniſtro Eccleſiæ, quamvis enim officium ſuum ille non negligat, ſi tamen aliorum litibus promovendis ſæpius pro tribunali contra *L. 17. C. de Epiſc. & Cler.* appareat, exemplo Auditoribus ſuis nocet, quod ipſi per
65 Conſcientiam cavendum. Ceterùm & Ludimoderatores & Cuſtodes ſeu æditųos ab advocando & patrocinando repellendos eſſe, ex conſtitutionibus Saxonicis probat Carpzov. *Juriſpr. Eccleſ. lib. 1. def. 89.* quamvis his tantum per Conſcientiam liceat, in quantum officii ratio non refragatur.

66 Reſtat jam, ut quædam de Qualitatibus Advocati tàm internis quàm externis dicamus. Primaria igitur Qualitas Advocati eſt, ut ſit pius & religioſus, Agricola *de Off. bon. Advocat. c. 21. pr.* ne verum ſit illud commune Advocatorum opprobrium: Die Juriſten ſind böſe Chriſten: Pietas enim grata eſt DEO Cic. *1. de Legibus* & ſicuti ad omnia, ita vel maximè

Advo-

Advocato utilis eſt, promiſſionem habens hujus & futuræ vitæ. Niſi enim Advocatus de DEO, ſtatuendo ſcil. DEUM eſſe in Cœlo, qui omnia dicta attendat, cordisque viſcera ſcrutetur, quem nunquam fallere poſſit, etiamſi homines fallat, & Religione benè ſentiat, non eſt in numerum Advocatorum recipiendus *L. fin. C. de poſtul.* quia ejusmodi, excuſsô Divini Numinis metu, totam tantummodò Rempubl. conturbaret, Bouric. *de Off. Adv c. 3.* Quare Atheus, ſcil. practice talis, (nam Atheum ſpeculative 67
talem in rerum natura non dari puto, quoniam nulla eſt anima, quæ ratiocinari poteſt, in cujus Conſcientia non loquatur DEUS) Advocatus eſſe non poteſt, quia non DEO, multò minus ergò hominibus fidem ſervat. Pietate autem adverſus DEUM ſublatâ, fides & ſocialis ille amor tollitur. Imo nec Hæretici Advocaturâ fungi poſſunt *Conſtit. Frider. Imper. de Stat. & conſuetud. §. Credentes Collat. 10. Conſtit. fin.* quod tamen in 68
Belgio alibiqve non adeo ſtricte obſervatur. Quare Advocatum, qui non eſt Chriſtianus, *L. Nemo 15. de Epiſc. audient.* etiam recipiens punitur *L. ult. C. de poſtul.* Non autem ſoli Romano-Catholici patrocinari poſ- 69
ſunt *L. fin. C. de poſtul.* ſed etiam Proteſtantes *ex Imperii Conſtit.* in Cam. Imper. Nam hiſce in Imperio ex Transactione Paſſavienſi, præcipue verò ex Inſtrumento Pacis paria cum Romano-Catholicis Jura competunt, unde & Adſeſſorum munere in Camera funguntur, vid. Dn. de Monzambano *c. 5. §. 20. p. m. 91.*

Secunda Qualitas eſt, ut ſit Conſcientioſus, nihilque agat fucate vel 70
false, quod DEUM vel Proximum lædere poſſit; ſed ſi actio ipſi ſuſcipienda, illam deligat, quam Conſcientiam veram & juſtam judicat, quia Juſtitia cauſæ ſecuritatem affert Conſcientiæ, Injuſtitia tormenta ac laniatus. *ὁ πάνυ* Hugo Grotius *de I. B. & P. Proleg. n. 20.* Conſcientiæ enim dictamen eſt, nihil dici fierive debere, quod verum non ſit, quodve damnum poſſit inferre proximo. Magnif. Dn. Zieglerus *in Dicaſt. Concluſ. 35. §. 44.* Obque id præditus homo nobiliſſimâ animâ, (inde dignitas hominis præ brutis) quæ inſigni lumine circa cognoſcendas & dijudicandas res pollet Dn. Puſendorf. *de I. N. & G. lib. 1. c. 3. §. 1.* Imò ſi Actio- 71
nem movendam prius in Conſcientiæ foro examinaremus, minorem litium ſegetem haberemus, uti piiſſimus Germaniæ Papinianus, B. Dn. Brunnemannus *Proceſſ. civ. 1. n. 12.* admodum graviter ſtatuit. Unde Chriſtianis litigaturis de bono, Chriſtiano & conſcientioſo, non litigioſo ſibi providere Advocato ſvadet Parthen. litig. qui aliàs vero nomine eſt Jurgo-Valentin. Winther/ Decus illud quondam Jurisprudentiæ in pa-

tria mea, *lib. 1. c. 3. n. 41.* quia dici ſolet, cum litigatoribus melius agi, ſi habeant bonum & conſcientioſum Advocatum, quam bonum Judicem.
72 Joh. Pet. Ala *Tr. de Advocat. & Cauſid. Chriſt. p. 1. qu. 44.* Sit ergò, ut totam Conſcientiam Advocati in compendium redigam, Advocatus verax in ſermone, cautus in conſilio, fidelis in patrocinio, juſtus in judicio. Döring. *ſub voc. Advocat. Aſſert. 382.*

73 Tertia qualitas eſt, ut ſit eruditus *L. Nemini 11. §. C. de Advocat. div. Judicior.* hinc debent antea examinari *Auth. Hodiè §. Patroni C. de Judic.* quamvis hodie in plerisque locis non à Doctoribus, ſed à nummorum aucupatoribus, nec in ſcientia, nec de quinquenni ſtudio; ſed in marſupio quid poſſint, examinentur, uti teſtatur Jodoc. Damhoud. *in Prax. rer. civil. c. 129. n. 30.* Eruditio autem indefeſſo ſtudio acquiritur, ſi ſcil. per quinquennium Juris ſtudio operam navaverit *L. Jubemus. 3. §. Nec de cetero 4. L. petitionis 5. §. nec de cetero 4. cum §. ſequ. C. de Adv. div. Judic.* Azorius *Inſtit. Moral. Tom. 2. part. 3. lib. 13. c. 29.* quod & *Conſtitutione Regia art. 8.* à Ludov. XII. in Gallia cautum eſſe *anno 1512.* Döring. *ſub voce Advocat. Aſſert. 190.* teſtatur; quamvis id ita rigorosè non obſervetur, ſi ipſius
74 eruditio aliàs ſit ſpectata *L. Nemini 11. §. non aliter. 1. C. de Advocat. div. Judicior.* Unde & à quibusdam Principibus hoc quinquennium in quadriennium mutatum eſſe hodienum, refert Zœſius *ad ff. tit. de poſtul. num. 5.* Eruditus autem non debet vulgari, ſed eminenti modo eſſe, quia non ſufficit, morem illius Judicii, in quo verſatur, longo uſu quodammodo aſſecutum; in reliquis verò, præſertim ſi de facti jurisve quæſtione diſſe-
75 rendum, penitus rudem eſſe. Quare laudabilis eſt mos Saxonum, qui neminem ad Advocaturam admittunt, niſi qui publicum eruditionis ſuæ teſtimonium à Juris Profeſſoribus exhibere poſſit *Tit. 3.* der Proceß- und Gerichts-Ordnung. §. Beſonders aber wollen wir ꝛc. Carpz. ad *P. 1. Conſtit. Elect. 1. Def. 18.* ubi tale præjudicium producit: Da er nun auch ſeine Teſtimonia, daß er auff Univerſitäten geweſen und Jura ſtudiret/ von ſeinen Præceptoribus, ſo er gehöret/ zu den Acten bringen/ und Er alſo auch ſeine Perſon genugſam geſchickt machen würde/ ſo wäre Beklagter ꝛc. Addatur Fibig. *Proceſſ. Civ. c. 2. §. 1.* Qualia Teſtimonia, Francofurtenſes noſtri Juris Antiſtites ſedulis Legum Cultoribus abituris, qui antea nomen ſuum apud ampliſſimam Facultatem profeſſi ſunt, tradere velle, præterlapsô annô, ſalutariter conſtituerunt. Quamvis non quodlibet Teſtimonium morum vel ſtudiorum ex Academia reportâſſe ſufficiat, uti teſtatur Mevius *Part. 1. Deciſ. 189.*

Hinc

Hinc patet, quâ Conſcientiâ inepti quidam Fratres ignorantiæ pa- 76
trocinentur, ut ſanè veriſſimum ſit, quod habet Eberhard. à Weihe *de Van.glor.mund.p.36.* inquiens: *Sicuti in Comœdiis larvæ, ita pro JCtis Leguli, pro militibus latrones, pro Politicis Nebulones, pro Oratoribus Procuratores, Rabulæ, pro Hiſtoricis pueri, pro Advocatis Scribæ & Opifices exhibentur.* Sed hinc illæ lacrumæ: hinc inveteratum illud odium: hinc maledicentia illa adverſus Advocatos; Ejusmodi enim Socii non poſſunt non DEUM & Proximum graviſſimè lædere, quia illud profiteri cupiunt, quod nunquam didicerunt: Hi imperiti terræ filii id agunt, ut quilibet, etiam 77
bonus Advocatus viris Principibus & Plebejis malè audiat; quare enim aliàs quondam Reges Hiſpaniæ Doctoribus Juris & Advocatis migrationem in Indiam publico Edicto vetuiſſent, niſi malas præſumtiones à toto hoc ordine concepiſſent. vid. Carpzov. *Juriſpr. For. P. 1. Conſtit. 1. Def. 18.*

Fingit admodum facetè Trajan. Boccalin. *in Relat. ex Parnaß. Cent. 1. Relat 83.* Doctores & Advocatos apud Apollinem de abolendo hoc Edicto Hiſpanico multis aliquando precibus inſtitiſſe, oſtendendo ipſi dignitatem, utilitatem, neceſſitatem & difficultatem Studii Juridici; quibus tamen, ſicuti Verſio germanica ex Italico fonte ſonat, iratus reſpondit: Er 78
könnte ſich nicht genug verwundern/ daß ſie in ſeiner Gegenwart vorgeben dürfften/ wie ſie ſo groſſe Mühe und Unkoſten auff die freye Künſte wendeten/ da doch das Delphiſche Edict männiglich bekand wäre/ in welchem das Studium Juris nicht für eine freye Kunſt/ ſondern für ein Handwerck wäre erkannt worden/ dadurch die Menſchen/ als mit einer ſonderlichen Straff/ zu martern und zu plagen/ dabey weder Freude noch Ergetzligkeit zu gewarten/ auch kein ſonderlicher Verſtand erfodert würde/ und daß alle die jenigen/ ſo ſich darauff legten/ ſolches aus Geitz und ſchnöden Gewinſtes wegen thäten/ den Bauch mit Thalern/ wie die Säu mit Eicheln zu füllen: dann ob ſchon ſolche Leute nicht gar hohes Verſtandes ſind/ wie zu andern Studiis erfodert wird/ ſo können ſie doch leichtlich groſſe Advocaten werden/ wann ſie nur gute Ochſen-Köpffe und ſtarcke Eſels-Rücken haben/ damit ſie alle Arbeit ausſtehen/ und den Karren wacker in den Koth ſchieben können. Hæc ille.

Verùm tota res clara erit, ſi modò boni & eruditi Advocati diſcer- 79
nantur ab impudentibus & indoctis Rabulis, von den Zungendreſchern/ dictis à rabie, morbô caninô, germ. wann die Hunde toll ſind; hi omninò tanquam rabioſi canes in homines irruunt, illos lacerant, & imma-

nibus latratibus Dicaſteria & Curias implent; quibus nihil inhumanius eſt, utpote, qui eloquentiam à natura ad ſalutem hominum datam & conſervationem, ad perniciem convertunt. Cic. *lib. 2. Off.* quod tamen de omnibus dicere velle, longè abſurdum erit. Hæc de Qualitatibus internis.

80 Reſtat, ut etiam breviter aliquid de Qualitatibus Advocati externis afferamus. Ubi (*1.*) requiritur, ut ſit convenienter veſtitus. Sicuti enim avem ex pennis, ita Virum ex veſtibus dijudicamus. Prætereà Advocati dicuntur Sacerdotes *L. 1. ff. de I. & I.* Sacerdotes autem benè veſtiti eſſe debent *L. Sancimus 21. C. de SS. Eccleſ.* Hinc Juven. *Satyr. 7.*

— — — — — purpura vendit
Cauſidicum, vendunt Amethyſtina, convenit illis
Et ſtrepitu & facie majoris vivere cenſus
Ut redeant veteres. Ciceroni nemo ducentos
Nunc dederit nummos, niſi fulſerit annulus ingens.

Quamvis ſola veſtis, ſi deſit ſcientia, Advocatum non faciat. Juſt. Ol-Detop. *Tr. Cautel. criminal. Caut. 5.* ſiquidem nihil riſibilius eſt ruditate ſplendidè veſtitâ. Olim verò Togati dicebantur Advocati a toga, veſte

81 talari *L. pen. C. de poſtul.* De more Galliæ cisalpinæ & Italiæ Advocati veſtibus nigris utuntur, quia, ſicut niger color invariabilis, ita & Advocatorum mens immutabilis eſſe debet, Döring. *ſub voc. Adv. Aſſert. 510.*

82 Agricol. *de Off. bon. Adv. c. 23.* Parthen. litig. *l. 2. c. 7. n. 27.* Quid circa Veſtitum Advocato in Conſcientia obſervandum, ſpecialem non meretur diſcuſſionem, communia enim cum reliquis hominibus præcepta ſunt Advocatis, ut veſtitu utantur ad honoſtatem magis, quàm luxum ſpectante.

83 (2.) Requiritur, ut affabilis & amicabilis ſit, moroſus enim Advo-

84 catus difficulter Clientes inveniet. (3.) Ut ſi eloquens, quô linguâ molliter fluenti & verè glorioſa *L. 14. C. de Adv. div. Judicior.* animum Judicis penetret. Quodſi verò nimis phaleratâ ſuadâ utatur, veritatem plus contegit, quàm detegit; & Judex loquaci Advocato ſilentium poteſt imponere. Paris de Puteo *Tr. de Syndicatu ſub rubr. de Exceſſ. Advocator.*

85 *n. 3.* Unde mos dicendi Romanorum, in quo Cicero tunc temporis excellebat, non adeò placet Lancellot. Polit. *Tr. de Off. Advocat. c. 11. n. 8.* quia Orator ut ſic, non ſemper ſolidiſſimis argumentis utitur; ſed eò unice allaborat, ut Auditorem ſæpius verborum tantummodo lenociniis moveat.

Caven-

Cavendum autem ſedulò eſt conſcientioſo Advocato, ne verboſitati ſtudeat; ſed potius laconicè dicat, nam de ejusmodi verboſis Germani dicere ſolent: Wer nicht groß thun kan/ der muß groß ſprechen. Digna 86
& huc apprimè facientia verba ſunt, quæ Parthen. litig. *lib. 1. c. 9. n. 11. ex Vigilii Præfat.* des Richter-Büchleins profert: Es pfleget auch gemeiniglich alſo zugehen/ wann Oratorn für Rechts-Gelehrten gebraucht/ die gröſten Schwätzer und Streit-Köpffe für die beſten Juriſten gehalten werden. Solche Geſellen wiſſen das Recht zu drehen/ wie man es haben will/ wiſſen böſe Sachen zu verblümen und gut zu machen/ mögen kein gewiß Recht leiden/ ziehen alles fürſetzlich in Zweiffel/ diſputiren allezeit/ ſeyn im Schlieſſen ungewiß. Es kan Ihr einer mehr verwirren/ als ihrer zehen ſchlieſſen mögen. Rühmen ſich/ daß keine Verſchreibung ſo ſtarck/ dadurch ſie nicht ein Loch machen können/ welcher unbeſonnenen Rede wegen ſie billich in das engſte Loch/ ſo verhanden/ damit ſie kein anders machen könnten/ geſteckt würden.

Et ſanè, plerumque ubi verborum flumen eſt, ibi mentis vix gutta eſſe ſolet, quibus verbis Theocritum Anaximenem nimis verboſum aliquando reprehendiſſe Agricola *de Off. bon. Adv. c. 5.* ex Philomene refert. Seu uti Italorum ſonat proverbium: La più triſta Ruota del carro ſempre cigola, germ. Das ſchlimſte Rad am Wagen knarret am meiſten. vid. Chriſtian. Beſſel. *in Auri fabr. Fortunæ, præcept. 23. c. f.* Quare ut olim Romani prolixitatem Advocatorum abbreviarent, certis clepſydris utebantur, quæ ita dictæ, quòd per aquæ ſtillicidium tempus diſtingveretur, quibus exhauſtis, nil quicquam amplius dicere licebat, unde originem 87
habet phraſis latina: Ad clepſydram perorare. vid. Dn. Ziegler. Lumen illud JCtorum Wittebergenſe, *in Dicaſt. Concl. 28. §. 5.*

Verùm hoc non diximus, ac ſi nimis parcere debeant lingvæ, quod communiter facere ſolent, quando non ſatis pecuniæ à Clientibus acceperunt; tunc enim langvet ipſorum facundia, quoties jubentur pro Cliente 88
loqui, nec ſententiæ ſeqvuntur, nec penè cohærent verba, ut Judices eloquentem hominem credant non naturali vitio, ſed cauſæ infirmitate labaſcere, Barclai *in Euphorm. part. 1.* ſed eo fine hæc adduximus, ut diſcrimen inter eloqventiam & loquentiam oſtenderemus.

CAPUT II.

De

Conſcientia Advocati ratione Clientis,

SUMMARIA.

Patronus & Cliens unde dicantur. num. 1.
Quid ſecundum Agricol. olim fuerit jus clientelare. n. 2.
Quid Advocato circa ſuſceptionem clientum obſervandum. n. 3.
An fures, latrones &c. ſalvâ Conſcientia defendere queat. numer. 4. & ſeqq.
Quid, ſi ſint notoriè tales. n. 7.
Reſponſio ad L. 6. C. de defenſ. civit. numer. 8.
Mos Rabularum circa ſuſceptionem clientum. n. 9.
Clientes nimis litigioſi taxantur. numer. 10.
Advocatus primùm Partes amico modo componere debet. n. 11.
An clienti certam victoriam promittere poſſit. n. 12.
Quo Proceſſu cauſam expedire debeat. n. 13.
Quidnam Advocato ratione clientis principaliter fugiendum & obſervandum. n. 14.
Utrum Salarium licitè accipiat? numer. 15.
Affirmatur. n. 16. & ſeqq.
Reſp. ad Negat. n. 19. & ſeqq.
Forum Conſcientiæ circa hoc excutitur. n. 22. & ſeqq.
An etiam aliquid ultra Taxam accipere poſſit. n. 24. & ſeqq.
An licitè de quota litis paciſcatur? n. 29. & ſeqq.
An pactum ad numerum foliorum valeat. n. 32.
Quid de Palmario ipſi tenendum. n. 33. & 34.
Quid ſi tranſigant clientes. num. 35. & ſeqq.
Quid, ſi Cliens illo anno, in quo cum ipſo pactum iniit de annua mercede, nullas cauſas habeat. n. 38. & ſeqq.
Publicum circa Advocatorum Salarium remedium. n. 46.
An Pauperi gratis teneatur patrocinari? n. 45.
Quinam Pauperes dicendi. n. 47. & ſeqq.
Pauperes tenentur jurare de Paupertate. n. 50. & ſeqq.
Affirmatur quæſtio. n. 53. & ſeq.

Ampliatur. n. 55.
Limitatur. n. 56.
Mos Italiæ & Neomarchiæ circa Pauperes. n. 57.
An pro nudo conſilio Advocatus licitè aliquid accipiat? numer. 58. & ſeqq.
An in ſecunda Inſtantia pro eodem Salario patrocinari teneatur? numer. 63.
Quid, ſi propriam cauſam oraverit? n. 64. & 65.
Defenſurus Clientem cauſam in ſcriptis à Cliente poſcere debet. numer. 66.
Quid ipſi circa dilationes obſervandum. n. 67.
Non debet ſibi crumena Clientis Judicis favorem procurare. n. 68.
Quomodo Clienti ſuſcitanti reſponſionem reſpondere debeat. n. 69.
Advocatus tenetur ad compenſationem damni per culpam. n. 70.
Debet tantum reſpondere ad ea, quæ ſunt Juris. n. 71.
Non debet prævaricari. n. 72. ſeqq.
Quid, ſi ex cauſa injuſta Proximo immineat grave damnum. n. 76.
An Clienti injuſtè ad mortem condemnato fugam conſulere poſſit? numer. 77.
Affirmatur. n. 78.
Quid de juſtè condemnato dicendum. n. 79.
Debet celeriter Proceſſum ad finem perducere. n. 80.
Quæ actio ipſi competat pro Salario. n. 81. & 82.
Quid, ſi ſuccubuerit in cauſa. n. 83. & ſeq.
An deneganti Salarium acta denegare poſſit. n. 85. & 86.

ADvocatus reſpectu Clientis etiam dicitur Patronus, quaſi Pater, & Cliens reſpectu Patroni quaſi Colens, quia ille Clientem paternè defendere, hic verò illum pro tutela præſtanda & præſtita colere debet; qui cultus tamen non ex obſequio, ſed ex defenſione promanat. Neque priſcis temporibus Jus clientelare aliud, quàm Advocationis munus fuiſſe, quòd nimirum ob favorem egentium introductum eſt, quibus permiſſum erat ex Patriciis Patronos eligere, qui ipſis conſulendo & poſtulando præeſſent, notat Agricola *de Off. bon. Adv. c. 1.* quamvis Bodinus *de Republ. lib. 1. c. 7.* illud Jus ad Principes potius Perſonas referat, de quo videantur Jurispublici Dd. 1 2

Tota igitur Advocatio, quæ eſt ipſa Advocati actio, Calvin. *Lexic. Jur..* conſiſtit in eo, ut Clientes habeat, quos defendat, tàm in cauſis civilibus, quàm criminalibus. Ubi tamen Conſcientiam ſuam rectè attendat Advocatus, neceſſe eſt, ne ſcil. quemvis recipiat, qui patrocinium ſuum deſiderat; ſed antea ſecum perpendat, quiſnam & qualis ille; an bo- 3

nus,

nus, an malus, an pupillus, vidua, miſerabilis, dives, an pauper ſit: hôc
4 enim neglectô, nunquam Conſcientiam puram ſervabit. Qua occaſione quæritur, an Advocatus etiam ſalvâ Conſcientiâ latrones, fures &c. defendere queat? Et videtur dicendum, quòd non, quia *L. per omnes 6. C. de defenſ. civit.* quam Legem Dd. valde urgent, quos allegat Tiraquell. *de pœnis temper. cauſ. 49. n. 30.* & Dn. Struvius *in Syntagm. Jur. Civil. Exerc. 7. th. 7.* expreſſe dicitur: *Removeant patrocinia quæ favorem reis & auxilium ſceleroſis impartiendo maturari ſcelera fecerunt.*

5 Verùm contraria ſententia nobis fixa ſedet ex his rationibus, quia defenſio eſt Juris naturalis, ergo nemini deneganda, præſertim, cùm Reus ad controverſiæ in facto conſiſtentis articulos reſpondere tenetur, & poſtea defenſione vult uti, Dn. Brunnem. *ad h. l. in Comment. ad C.* ibique allegatus Chriſtin. *dec. 87. n. 3.* ita, ut Dd. exinde colligant, neque Diabolo eam denegandam eſſe. Prætereà dantur ſæpe tàm ſimplices Rei, qui propter inopinatos carceres & ſubitaneam ſtatûs mutationem ut plurimùm ita conſternati eſſe ſolent, ut de defenſione ipſi cogitare non poſſint, ergo defenſor ipſis dandus eſt. Vid. Oldekop. *Tr. Cautel. crim. tit. 1. caut. 1. n. 5.* Deinde à minori ad majus ſic argumentor: Quodcunque licitum eſt in foro Conſcientiæ in re minori, illud etiam in foro Conſcientiæ licitum eſt in re majori; atque licitum eſt patrocinium in cauſa civili, v. g. pecuniaria, tanquam minori; ergo licitum etiam eſt in cauſa criminali, tanquam majori, ubi non de tritico legato vel glande legenda, ſed ſangvine humano agitur. Quamobrem ſalvâ Conſcientiâ Advocatus ejusmodi delinquentes defendit; non quidem, ut in totum pœnæ eximantur; ſed ut tali aut tali pœna afficiantur, qualem ipſum meretur delictum, ſeu
6 ut verbo dicam: Hoc fine delinquenti datur Advocatus, ne innocens rapiatur ad ſupplicium, vel nocens non graviori, quàm meruit, pœnâ afficiatur. Vid. Herm. Buſenbaum *in Medull. Theol. Moral. lib. 4. c. 3. dub. 3. p. 452.* Gail. *lib. 2. de pac. publ. c. 10. n. 1. & ſeqv.* Clar. *lib. 5. ſent. §. fin. quæſt. 28.* Ummius *in Proceſſ. Diſput. 2. th. 7. n. 38.* Non autem opus eſt, ut delinquens Advocato ante torturam *ad Largam*, uti loqvuntur Dd. ponatur; licet enim in totum defenſio reo tolli non poſſit, defendendi tamen modus reſtringi poteſt & limitari. Conf. Dn. Brunn. *cit. loc.* qui et-
7 iam notoriè criminoſo patrocinium, niſi adparent calumnioſè & protelandæ litis cauſa id peti, non denegandum putat. Carpz. *Prax. Crim. quæſt. 115. n. 90. & ſeqv.* Magon. *Cynoſ. Advocat. c. 6. n. 20. & ſequ.* Dn. Schröterus *in Faſc. caſ. Conſc. c. 4. p. m. 26.*

Ad

Ad Legem oppoſitam reſpondet Balthaſar Gomez de Ameſcua *Tr. de poteſtate in ſe ipſum lib. 1. c. 19. n. 4.* ſcil. illam non loqui de Advocatorum patrocinio denegando; ſed de iis, qui patrando ſceleri authoritate ſua, receptatione & auxilio patrocinium præſtiterunt, & minis aliisque artibus illicitis reis impunitatem quærere ſolent, ut quidam Potentes, qui perditorum hominum operâ utuntur, quos per fas & nefas defendere volunt. Hæc ille. Hinc Cic. *lib. 2. de Off.* non religioni contrarium habendum eſt, nocentem aliquando & nefarium, impiumque defendere, vult hoc multitudo, patitur conſvetudo, fert & humanitas. Judicis eſt, ſemper in cauſis verum ſequi, Patroni nonnunquam veriſimile, etiamſi minus ſit verum, defendere. 8

Qui verò ſunt de ordine Rabularum, ſine delectu Clientes recipiunt, per fas & nefas illos defenſuri. Hi inquiunt, ſalvificum illud dictum *Matth. 11. v. 28.* in peſſimum ſenſum, horrendum dictu! detorquentes: Venite ad me Omnes (Clientuli,) qui laboratis (id eſt, malas cauſas habetis) & onerati (id e. locupletes) eſtis, & ego reficiam (decipiam) Vos. Berlich. *part. 1. Concl. 9. n. 62.* Hi ſunt illi, qui cauſas differunt & producunt longiſſime, cùm tamen expediat & Reipubl. & Clientibus paucas lites bene agere, quàm multas malè defendere. 9

Qvamvis etiam negandum non ſit, dari quosdam Clientes, qui ſæpius de aſini umbra rixantur, ſuis divitiis freti, ut pauperibus tantummodo negotia faceſſant, vel aliàs litium ſunt amatores; quibus tamen ſæpe accidit, quod duobus illis Nobilibus litigaturis pœnè accidiſſet, qui in unum eundemq́ꝫ Advocatum præter ſpem inciderant, ubi prioris cauſam quidem ſuſcepit Advocatus; ultimò advenientem autem, cum & ipſius cauſam bene exploraſſet, excuſans ſe multitudine cauſarum & temporis penuriâ, his commendatitiis ad alium Patronum ablegavit: Lieber Herr Doctor und Bruder/ ich ſchicke dir hiemit eine feiſte Gans/ ſihe/ daß du ſie wohl berupffeſt/ ich wil der meinen auch ihrer Federn nicht ſchonen. Lud. Dunte *in Caſ. Conſc. c. 10. quæſt. 89.* Sed quis tamen hic in culpa? Si Advocati ejusmodi rixoſis non patrocinarentur, etiam illi non litigarent. Benè igitur videat Advocatus, quem defendat, aliàs vel millies Conſcientiam vulnerabit. 10

Quod ſi verò tanti res ſit, ut mereatur Proceſſum, Conſcientiæ ſuæ quàm maxime conſulit, ſi amicô potius modô litem componat, ſvadendo ſcil. transactionem, ſi cauſa ſit dubia, Herm. Buſenbaum. *in Medul. Theolog. Moral. cit. loc. p. 463.* vel oſtendendo Clienti varia litis incommoda, 11

Bouric. *de Off. Adv. c. 5. p. 18. & 19.* Fibig. *Proceſs. civil. c. 2. Membr. 3. §. 4.* Conf. Puſendorff. *de J. N. & G. lib. 5. c. 13. §. 3.* quæ incommoda graphicè & exactè deſcribit Olorinus *in Etographia Mundi part. 4. fol. 175.* quàm ſi moleſtiſſimo illo Proceſsûs remedio utatur, quia Proceſſus, uti bellum,
12 eſt res dubii eventus *L. quod debetur 51. ff. de pecul.* nec propterea Clienti indubitata ſemper victoria ſalvâ Conſcientiâ promitti poteſt, juxta illud Ovidii:

Non eſt in Medico, ſemper relevetur ut æger,
Interdum doctâ plus valet arte malum.

Vid. Juſtus Oldekop. *Tr. Caut. crim. tit. 1. caut. 5. n. 9.* Parth. litig. *l. 2. c. 7. n. 31.* ſiquidem ipſe JCtus Paulus *L. quæſitum. 78. §. cùm Vir. 6. de Legat. 3.* ait: *Ego apud fidei Commiſſarium Prætorem petebam, nec obtinui.* Unde pateſcit, quàm graviter vulnerent Conſcientiam ſuam quidam Rabulæ, qui Clientibus ſuis ſtatim ſub initio litis cauſæ triumfum juratò promittunt, additâ deteſtabili execratione: Der Teufel hole mich/ wenn ihr nicht ſolt den Proceß gewinnen. Nam profectò idem eſt, ac ſi Medicus ægrotanti juratò promitteret ſanitatem, quod tamen eſt ſolius DEI, ſicuti etiam victoria cauſæ non eſt penes Advocatum, ſed penes Judicem. Quod ſi tamen nihilominus Cliens, ſpretis omnibus monitis, litigare velit, (ſiquidem reperiuntur quidam, quibus litigare quotidianum eſt opificium) inſtruat Proceſſum, ſi qualitas cauſæ non reſiſtat; non tamen ordinariò, ſed quantum poteſt, ſummariò cauſam expediat, quem
13 ultimum, ſi modò vellent Principes & Status Imperii, omnibus cauſis ventilandis ſufficere, ordinario ſive ſolenni neglecto, piè & eruditè oſtendit B. Dn. Brunn. *Proceſs. Civil. c. 1. n. 27. & ſeqv.*

Ut verò Conſcientia Advocati ratione clientis liquidior pateſcat, hæc duo ab ipſo requirimus, ſcil. ut fugiat Avaritiam & ſectetur Fidelita-
14 tem. Et quoniam ante omnia Advocati ſibi de Salario pro præſtandâ operâ proſpicere ſolent, nunc diſquirendum veniet, utrum illud ſalvâ con-
15 ſcientiâ accipere poſſint à clientibus; Negativa forſan probari poſſet ex his fundamentis, quoniam alterum defendere eſt opus miſericordiæ, quod gratis debetur. Huic etiam adſentitur tam Sacer, nim. Non accipies perſonam, nec munera, quia munera excœcant oculos ſapientum & commutant NB. verba juſtorum. *Deut. c. 16. v. 19.* Ignis devorabit tabernacula eorum, qui munera libenter accipiunt. *Hiob. c. 15. v. 34.* quam profanus Codex, v. g. Lucrum & pecuniam negligere debent, nec orare

ob

ob turpe compendium ſtipemque deformem; ſed ob laudem *L. Quisquis 6. §. 5. C. de poſtul.* nullibique minus liberalitas, quam in Judiciis exerceri debet, quoniam ibi per ſe ſuum cuiq; tribuendum eſt. Deinde Scientia
Juris à DEO eſt, ergo pecuniâ æſtimari non poterit. Verùm affirmati- 16
va verior eſt, ex hoc fundamento, quia omne illud, quod hominis proprium bonum, ſicuti Scientia Juris proprium bonum eſt Advocati, citra injuriam vendi poteſt. Unde *in can. non licet 71. q. 3. & can. non ſanè 14. quæſt. 6.* dicitur, licere Advocato vendere juſtum patrocinium; ubi tamen verbum vendere, non importat mercedem & pretium in præſtitæ operæ compenſationem, (Jurisprudentia noſtra enim non eſt quæſtuaria) ſed grati animi potius declarationem. Add. Dn. Lauterbach *in Tr. Synopt. ad tit. ff. Locat. §. 1. n. 9.* Bachov. ad Treut. *Vol. 1. diſp. 29. th. 2. lit. g.*
Non neſcimus equidem, apud priſcos Romanos gratuitò Advocatos 17
cauſas egiſſe, uti patet ex L. Ciaciâ, teſte Tacit. *lib. 11. Annal. in pr. &* Ovidio *Eleg. 1.*

Turpe reos emtâ miſeros defendere lingva,
Quod faciat magnas turpe tribunal opes.

Certiſſimum tamen eſt quoque, Neronem Imperatorem Anno 54. 18
poſt Chriſtum natum regnantem Advocatis Salaria conſtituiſſe, uti refert Svetonius in ejus vita *c. 17.* ergò licitè vendunt patrocinia *L. 1. §. ait Prætor. ff. de poſtul. L. 1. C. de ſuffrag. L. Si quis de Togatis 9. C. de Adv. div. Judicior.* & debetur illis Salarium, etiamſi nihil conventum ſit *L. 1. §. in honorariis ff. de var. & extraord.* Quod honorarium tunc temporis etiam pro una cauſa usque ad 100. aureos, qui ſunt 250. aurei vel coronati noſtræ pecuniæ, referente Döring. *ſub voc. Adv. Aſſert. 619.* augeri potuit *d. l. 1. §. 12. de extraord. cognit.*

Reſp. igitur ad primam Objectionem neg. defenſionem alterius hoc 19
in paſſu ſimpliciter eſſe Opus miſericordiæ; ſed degenerare quandoque tantum in illud, ſi v. g. egeno Advocatus patrocinetur, ergo adhuc mea adſertio firmo ſtat talo, Advocatum nimirum Advocationem ſalva Con-
ſcientia poſſe vendere. Ad illud, quod nimirum Scientia Juris ſit à Deo, 20
reſp. concedendo hanc quidem eſſe à DEO, verùm non per habitum infuſum, ſed acquiſitum, qui habitus acquiſitus cum non gratis hîc acquiratur, igitur illud, quod per habitum illum efficitur, non ſemper etiam gratis eſt reddendum. Vel reſpondeo per inſtantiam: Omnes res ſunt à DEO, ergo omnes res gratis ſunt reddendæ; Jejuna ſanè conſequentia!

Et idem de Sacerdotibus dicendum foret, qui itidem pro docenda Doctrina Chriſtiana, quæ utique eſt à DEO, Salarium accipiunt; ergo & iſti graviter peccant, cum tamen Sacer Codex innuat, quod illi, qui ſacris operantur, ex ſacrificio vivere, qui Evangelium annuncient, ex Evange-
21 lio vivere debeant *1. ad Corinth. c.9. v.13. & 14.* Imò defenderem, Advocatum etiam ditiſſimum ſalvâ Conſcientiâ pro ſuo patrocinio Salarium accipere poſſe, quia Jus naturale non præcipit, ut cuilibet gratis ſerviamus, etiamſi Pactolus largiſſimè nobis fluat. Add Sanchez. *Tom.1. Conſil. Moral. lib.2. c.3. dub.4. n.2. & dub.5. n.1. & ſeqq.*

22 Id tamen omninò ſecundum conſcientiam adſerendum eſſe puto, omnia, quæ nobis à DEO conceſſa, quibus nos ſine gravi damno carere poſſumus, proximo gratis communicanda eſſe, ſi hîc neceſſitate ſummâ illis opus habeat nec ob inopiam refundere quicquam poſſit. Id enim humanitatis leges exigunt, imò civiles quoque LL adprobant, ut, quod tibi non nocet, alteri verò prodeſt, ad id Tu obligeris *L. 2. §.5. ff. de aqu. & aqu. pluv. arcend.* Advocatus ergò, ſi viderit aliquem injuriam pati, cui bona non ſuppetunt, quibus Patronum cauſæ ſibi conducat, omninò ipſi ſuccurrere, eundemque, ne per inopiam ſub juſtiſſimo ſuccumbat clypeo, defendere gratis per conſcientiam tenetur, uti inferius de Advocato
23 pauperis dicam. Ceteræ Objectiones tantum eò tendunt, ut non ſupra modum munera & Salaria accipiant, excoriantes quaſi Clientes; ſed rationem habeant qualitatis cauſæ & litigantium. Dom. à Soto *de J. & J. l.*
24 *5. quæſt. 8. art. 4.* nihilq; ultra Taxam Judiciorum accipiant; ibi enim taxatio Salarii perinde ſe habet, ac frumenti pretium lege taxatum, ultra quod aliquid accipere injuſtitiæ crimen eſt. Quod ſi tamen clientis cauſa manifeſtò requireret majorem operam, quam ratione officii deberet Advocatus v. g. ſi duceret noctes inſomnes, ut citius, quàm aliàs deberet, clientis cauſam expediret, licitè majus pretium, quàm taxatum eſt, recipere poteſt. Conf. Rebellus. *part. 2. de Obligat. Juſtit. lib.18. quæſt. 20. num.5.* quoniam aliàs ſanè cliens cum jacturâ Advocati fieret locupletior & Advocatus aliis inſerviendo ſeipſum conſumeret, quale Emblema, Candelam ſcil. ardentem cum hac inſcriptione: Aliis inſerviendo conſumor, ſibi elegit Dux ille Lüneburgenſis, nomine Erneſtus, Rhokier *lib. 8. th. Polit. c. 19.* Juſta autem & legitima Salaria neqvaqvam improbantur, ita, ut Salaria etiam nimis magna; à ſponte offerente & bonis abundante ſalvâ Conſcientiâ accipi & retineri poſſe, ſtatuat Döring. *ſub voc. Advocat. Aſſert. 620. Conſ. L. 1. §.5. de extraord. cognit.* Addo, modò

finitâ

finitâ lite fiat & modo donantem moneat, ſibi hoc indebitè ſolvi, adeoque 25
prius recuſet donationem illam nimis liberaliter factam acceptare. Si
tamen donans nihilominus inſtaret ipſique hanc liberalitatem quaſi ob-
truderet, illam acceptare & retinere ſalvâ Conſcientia Advocatum poſſe,
præſertim ſi illam per metum vel fraudem non extorſerit, nullus dubito.
Conf. Rebellus *Part. 2. de Obligat. lib. 18. quæſt. 8. n. 3.* Et hinc etiam ultra 26
Salarium munuſcula ad eſum & potum, Germ. Geſchenck in die Küche
accipi ab Advocato poſſe, ſtatuunt Molina *Tom. 1. de Juſt. diſp. 88. verſ.
primum eſt.* Leſſius *de J. & J. Tom. 1. lib. 2. c. 14. n. 72.* Fagundez. *in Præcept.
Decalog. Tom. 2. lib. 8. c. 27. n. 9.* quæ aliàs Xenia vocantur *in L. Solent. 6. §. ult.
ff. de Offic. Proconſ.* quem textum tamen, uti quidem communiter volunt,
non de Xeniis Judicibus, ſed Magiſtratibus in Provincias miſſis à Provin-
cialibus illius loci oblatis agere, docet Dn. Præſes *Tr. de Jur. Senſ. Differt.
6. c. 4. n. 41.* Nec refert, donantem finem exoptatum expediendi nego-
tii non adſequi. Veig. *lib. 2. Caſ. 98.* qvamvis tutius agere ab hiſce abſti- 27
nentem exiſtimet Dn. Ziegler. *in Dicaſt. Concl. 20. §. 35.* cum etiam è mini-
mis inordinata affectio atque adeò Conſcientiæ corruptio facilè ſuboriri
poſſit; imò impoſſibile ſit, ut dona accipiens non aliquo adfectu in do-
nantem moveatur & proinde non ſemper agat, quod juſtum eſt, idem *in
Dicaſt. Differt. prælim. n. 16.* licet tanti non ſint lepus, cuniculus, capo, ca-
prea, perdix, pavo, lucius, murena, ſalmo aut varia vinorum genera, ut
Advocatus probus hiſce corrumpi deberet. vid. Carpzov. *Pr. Crim. P. 2.
quæſt. 93. n. 61.* Nonnulli Dd. tn. ut Boër. *Deciſ. 153. n. 4.* Proſper. Farinac.
Oper. Crim. quæſt. 111. n. 250. in fin. pro modicis eduliis hæc recenſita ven-
ditant, adeoqve licite accipi poſſe ſtatuunt; Verùm totam hanc rem cu- 28
jusvis Advocati conſcientiæ, qui ex qualitate perſonæ offerentis, quanti-
tatem eduliorum facilè æſtimabit, committendam eſſe, cenſeo. Vid. Dn.
Præſes *d. Tr. cit. loc. n. 46.*

Qvoniam verò, cum clientes, uti ingenioſus Barclajus loquitur *in
Euphorm. part. 1.* prolixam mali ſeriem dolentibus verbis & ipſis penè ge-
mitibus in conſpectum dant, nec pro re moveri ſolent, ſed cum medium
ejus, quod ex lite clientis conſeqvuntur, promittunt, tunc demum alle-
vare oculos, mulcere animum, dolorisque ultionem promittere ſolent,
quæritur, An Advocatus ſalva Conſcientiâ cum cliente de qvotâ litis pa-
ciſci queat? Et reſp. ejusmodi paciſcentem mortale & conſcientiam gra- 29
viſſimè vulnerans peccatum committere, quia hac ratione efficit ſe re-
demtorem litis, perq; fas & nefas ſtudet, ut ab adverſario reportet vi-

ctoriam & promiſſo tandem præmio fruatur. Azorius *Inſtit. Moral. Tom.*
2. part. 3. lib. 13. c. 29. Add. *L. 53. ff. de pact. l. 15. C. de Procurat. l. 5. C. de po-*
ſtul. Dn. Struvius, *in Syntagm. Jur. civ. Exerc. 6. th. 44.* Paris de Puteo,
Tr. de Syndicat. ſub Rubr. de Exceſſ. Advocat. n. 17. unde piraticam ejusmodi
pactionem vocat Quintil. *lib. 12. declam. c. 7.* vid. Speckhan. *Quæſt. Jur.*
30 *cent. 2. Claſſ. 4. quæſt. 45.* Imò audacter adſero, hoc pactum labe peccati
non carere, etiamſi fiat cum probo Advocato in cauſa juſta, quamvis
id licitum eſſe ſtatuat Diana *in Reſolut. Moral. Tom. 6. Tr. 3. Reſolut. 170. §. 8.*
Negantiumque opinionem ſolum in foro exteriori; non autem in foro con-
ſcientiæ, ubi DEUS videt veritatem & pactum inter advocatum & Clien-
31 tem, procedere adſerat. De hoc enim pactô nunquam aliquid boni præ-
ſumi poteſt; ſed ſemper avarum Advocati animum indicat, cum tamen
quæſtus & avaritia ſint quaſi duæ lacunæ, è quibus omnes injuriæ & male-
32 ficia defluunt. Eodem modô neque pactum ad numerum foliorum valere
poteſt, quia hac conventione datur occaſio prorumpendi in multiloqui-
um, Speckhan. *quæſt. Jur. cent. 1. quæſt. 34.* qvamvis Advocatorum ſcripta in
Camera non æſtimentur ad foliorum quantitatem; ſed ad eorum bonita-
tem, uti teſtatur Walther. *de privileg. Dd. c. 18. quæſt. 85.* quod & ſub Tit. von
der Advocaten und Procuratoren Beſoldung/ *Ordinat. Pomer.* expreſſe
cautum.

33 De Palmario, dicto à Palmâ, ſigno Victoriæ, quo de mentio fit *in L.*
1. §. Si cui cautum 12. ff. de extr. cognit. & deſcribitur, quod ſit Donum vel
munus, quod Advocatis à clientibus ſuis Victoriæ causâ, extraordinaria
gratitudine & liberalitate exhibetur, Dn. Lauterbach *in Diſp. de Palmar.*
Adv. c. 2. th. 4. n. 1. ſciendum, Advocatum illud ſalvâ Conſcientiâ à cliente
ſponte offerente accipere lite finitâ poſſe, qvia metus calumniæ lite jam ſo-
pitâ non amplius ſubeſt. B. Dn. Brunn. *Tr. de Ceſſion. action. c. 2. n. 49. & 56.*
Lugo *de J. & J. diſp. 41. Sect. 1. n. 13.* licet ſalvâ Conſcientiâ peti vel efflagitari
non poſſit, quoniam contra juramentum ſub initio Advocaturæ præſtitum
ageret & clientem liberâ donandi voluntate privare conaretur Advocatus.
Eſt enim Palmarii datio donatio ſimplex, ex ſola liberalitate profectâ &
neutiquam remuneratoria, proindeque præſupponit animum donandi libe-
34 rum. Quod ſi verò ante cœptam litem vel lite pendente, ubi cliens jam
Advocato omnia cauſæ Secreta patefecit, in caſum victoriæ, palmarium
quoddam à cliente ipſi promittatur, melius conſulit ſuæ conſcientiæ,
præſertim ſi juraverit, ſe legitimum Salarium nullis pactionibus adaugere
velle, ſi nihil accipiat, quia per ejusmodi promiſſionem palmarii facilè
con-

concuſſio ſuboriri poteſt; omnia enim cliens, (qui quidem promittendo Palmarium, graviter etiam in Conſcientia peccat, cum per hoc qvaſi Advocatum ad injuſtè agendum adliciat,) daturus præſumitur, ne in cauſa ſuccumbat. Joh. de Lugo *de J. & J. Diſp. 41. Sect. 1. n. 12.* Sanchetz. *Conſil. Moral. lib. 6. c. 7. dub. 9. n. 1.* Conf. B. Dn. Brunn. *ad L. 1. §. 12. ff. de extr. cognit.*

De eo autem quàm maximè diſceptari ſolet, an Advocatus, Parti- 35
bus inter ſe tranſigentibus, nihilominus Salarium ſalvâ Conſcientiâ petere poſſit; tametſi enim Partes per transactionem melius ſibi conſulant, remittentes aliquid de jure ſuo, ut evitent maximas aliàs litis moleſtias & executionis moram & difficultatem, juxta illud commune Germanorum proverbium: Ein magrer Vergleich iſt beſſer/ als eine feiſte Urthel; diſtin- 36
gvunt tamen Dd. an Advocatus conſenſerit in transactionem, an diſſenſerit. Priori modo nihil, poſteriori deberi ipſi Salarium, ſi modò Clientem docere poſſit, ſe fuiſſe victurum, eò, quòd omnia fundamenta victoriæ præmeditatus fuerit, ſtatuunt, Anton. Matthæi. *Tr. de Judic. Diſp. 3. §. 42.* Pet. Ala. *de bon. Adv. & Cauſid. Chriſtian. quæſt. 20.* Per ipſum enim non ſtat, 37
quò minus ſuo officio fungatur per *L. 38. §. 1. ff. Locat.* Et hoc procedit in multis aliis caſibus, v. g. cùm ob mala bellica, vel propter advenientem infirmitatem poſtulare nequit, datum Salarium non tenetur reſtituere, ſi interea Clientem alio Advocato uti oporteat Gail. *1. Obſ. 44. n. 12.* Carpz. *L. 1. C. 1. Def. 34. P. 2. C. 51. Def. 12. n. 4. & ſeqq.* Conf. Dn. Lauterbach. *ad Tit. ff. Locat. §. 2. n. 7.* Walther. *de privileg. Dd. p. 111. & 114.* Joan. Wameſius *Tom. 2. Conſilior. Canon. Conſ. 272. n. 34.* Imò debetur ipſi totius anni Salarium, licet ſtatim ſub initio anni ipſi renunciatum. Mevius. *Part. 3. Deciſ. 144.* & Hæredes, utut ſint extranei, mortuo intra annum Patre, totius anni ſtipendium rectè petunt ob dignitatem & probitatem hujus ſcientiæ; ſiquidem tam larga interpretatione ad amorem ſtudiorum excitare ingenia par eſt. Vid. Rebellus *part. 2. de Obligat. Juſt. lib. 14. quæſt. 14. n. 8.* Jacob Schultes. *pract. qu. lib. 1. quæſt. 5.* Thom. Maulius *Tr. de Locat. tit. 6. n. 77.* Rauchbar. *quæſt. 25. lib. 1.* Gail. *1. Obſ. 44. n. 12.* Beſold. *Theſaur. Pract. voc.* Beſoldung. Struv. *in Syntagm. Jur. civil. Exerc. 7. th. 11.*

Sic ſi contingat, Clientem nullas cauſas in illo anno habere, in quo 38
cum Cliente de certa annua mercede pactum iniit, ſalvâ Conſcientia petit Salarium ob naturalem illam obligationem, quâ ſemel Advocatus Clienti, & Cliens Advocato obſtrictus eſt. Neq; intereſt, an operâ Advocati ad 39
actum ſecundum, uti Philoſophi loqui amant, traducatur, vel actualem illam, ut ita dicam, operationem; ſufficit enim, illam in actu primo vel poten-

potentia proxima fuiſſe, quæ hactenus Advocatum etiam libertate ſua pri-
40 vavit, ne pro aliis fortean contra Clientem patrocinari potuerit. Diana tamen *Tom.6.Tr.3. Reſolut.171.§.3.p.213.* mediâ hic via incedit, ſcil. non integrè hoc caſu ſolvendum, ſed juxta arbitrium boni Viri diminuendum eſſe Salarium, quia illos labores, quos aliàs ſuſtinuiſſet, in illo anno non
41 ſuſtinuit. Si verò Advocatus libentius laboraret, quàm otiaretur, nihil ipſi de Salario minuendum eſſe, poſtea concedit, quæ ſententia etiam æqui-
42 tate non caret. Quamvis putem, eò præcipuè, ſicuti anteà monui, in Conſcientia reſpiciendum eſſe, an Advocatus occaſione hujus Proceſſus, pro quo Salarium pactus erat, aliis Clientibus patrocinium denegare neceſſum
43 habuerit; ſic enim ſive transactum, ſive illo anno in cauſa nihil actum, Salarium debebitur Advocato integrum in compenſationem illius damni,
44 quod ex denegato aliis Clientibus patrocinio ſenſit. Quodſi verò tale quid Advocato non contigerit, utpote, ſi rarior ad eum ſit confluxus Clientum, iniq; exigeret, pro quo nullam operam præſtitit; quamvis, ſi ſponte quid offerat Cliens, non injuſtè idem caperet Patronus.

45 De cætero Parthen. litig. *lib.2.c.7.n.5.* publicum malitiæ Advocatoriæ remedium eſſe opinatur, ſi Advocatis Salarium ex publico conſtitueretur Judicis arbitrio, ad quod omnes litigaturi conferrent, ut adeo nihil acciperet ab ipſo Cliente; quod conſilium ſanè contemnendum non eſſet, ſi illi pondus Autoritatis ſuæ Principes & Status Imperii addere vellent, quia ſic multorum litigantium patrimonia non ita exſugerentur.

Advocati ſanè minimè conſcientioſi, togati illi Vultures & Harpyæ, hic in utramq; aurem dormient, & de Clientum Bonis parùm erunt ſolliciti. Hi enim ſolùm decipiunt, lites procraſtinant, quia ſciunt, ſuam operam ex mora & tempore æſtimari, uti loquitur Barclajus *in Argenid. lib.3* literas obliterant, ſigilla ſugillant, & niſi hoc liceret, ſo möchte der Teuffel ein Juriſt ſeyn/ uti inquit Autor *diſcurſ.* vom Juſtitien-Werck.*p.94.*

46 Hæc verò, quæ dicta ſunt, procedunt, ſi Clientes tantum in Bonis habeant, ut Salaria præſtare poſſint; quid verò, ſi pauper Cliens ſit, an
47 non gratis tunc Advocato patrocinium ſuſcipiendum? Et antequam hic aliquid reſpondeam, diſpiciendum, quisnam pauper vel inops dicendus, quos duos, inopem ſcil. & pauperem inter ſe differre, tradit Agricol. *de Off. bon. Adv. c.8.* ita, ut inops ille dicatur, qui extrema paupertate laboret,
48 & nihil planè in Bonis habeat; pauper verò, qui parum habeat. Notandum hic etiam, ſano ſenſu ad pauperes referri poſſe Viduas, non ſolùm naturaliter tales, quibus ſcil. morte naturali rebus humanis Maritus exemtus: ve-

rùm

rùm etiam civiliter tales, qvæ qvidem Maritos adhuc habent, ſed inutiles, veluti, qui ſunt ab hoſtibus capti vel ad triremes damnati, die auff die Galeen geſchmiedet ſind ꝛc. hi enim pro civiliter mortuis habentur. Speidelius *Specul. Var. Obſerv. voc.* Wittwen. Bouric. *de Off. Adv. c. 14.* Totum verò 49
hoc paupertatis negotium communiter arbitrio Judicis relinqvitur, Ludvvel. *Exerc. 3. th. 12. lit. b.* Dietherr. *in Addit. ad Beſold. Theſ. Pract. voc.* Blutarm. Et hinc pauperes in multis locis prius de paupertate jurare tenen- 50
tur, anteqvam ipſis aperiatur proceſſus, germ. Eh ſie ſich in das Armen-Recht begeben können. vid. Dn. Svvendendörf. *in Not. ad Fibig. Proceſſ. c. 2.* 51
§. 15. p. 49. quale juramentum etiam in Patria mea, & præſertim in Dicaſterio hiſce formalibus à pauperibus exigitur: Sie ſollen ſchweren einen Eyd/ zu GOtt und auff das heilige Evangelium/ daß ſie alſo arm ſeyn/ auch an fahrenden und liegenden Haab und Gütern oder Schulden nicht vermögen in der Cantzeley die Brieffe/ deren ſie zu ihren Sachen benöthiget/ zu bezahlen/ noch die Advocaten und Procuratorn zu belohnen/ daß ſie auch umb Leiſtung willen dieſes Eydes ihrer Güter und Haabe nichts veräuſſert/ oder andern übergeben/ und ſo ſie im Rechten obliegen/ oder ſonſt zu Vermögen kommen/ alsdann iedem nach ſeiner Gebühr/ erbarlich Bezahlung thun wollen/ alles ungefährlich. vid. Pomeriſche Hoff-Gerichts-Ord. von der armen Partheyen Eyd. *p. m. 76.* Non ſufficit autem, ut ju- 52
rent de paupertate; ſed inquirendum etiam eſt, quomodo, an adverſis fortunæ caſibus, an verò propriâ culpâ ac luxu ad hanc paupertatem redacti ſint, quia damnum, quod quis ſuâ culpâ ſentit, non ſentire videtur *L. 203. ff. de R. I.* & aliàs multi locupletarentur cum jactura Advocatorum, quod eſt contra *L. 206. ff. de R. I.*

Dicimus igitur, ut ad motam quæſtionem revertamur, omninò Ad- 53
vocatum ad pauperis patrocinium ex Conſcientia teneri, qui pauper legitime probatus eſt, etiamſi juraverit, ſe nunquam gratis patrocinaturum, Gail. *1. Obſ. 43. n. 16.* idq; non ſolum ob prædictas leges civiles, ubi *Ord. Cam. Imper. part. 1. tit. 19. §.* Auff daß auch. *Ord. Pomer. Tit.* von der Advocaten und Procuratoren Beſoldung. *§.* Auff daß auch Arme ꝛc. hoc expreſſe cautum, & Advocatus ſub pœna privationis Advocationis Judici jubenti, ut ſit Advocatus pauperis, parere tenetur, per *L. Providendum. 7. C. de poſtul.* Caccialup. *Tr. de Off. Adv. c. 3. quæſt. 3. n. 5.* Mynſing. *Cent. 4. Obſerv. 32.* Gail. *1. Obſ. 43.* Et Jus Divinum, quod Pauperum curam nobis maxime commendat *Proverb. 14. v. 31. Eſai. 1.* Sed etiam per jus naturæ & vim Conſcientiæ, quoniam vita ſocialis, amicitiaq; illa naturalis hoc exigit, ut ſubveniamus 54

Proximo noſtro ſummâ inopiâ laboranti, cui aliter ſubveniri non poteſt, juxta generale illud in Moralibus principium: Quod tibi vis fieri, alteri feceris. Sicuti igitur Advocatus in extrema neceſſitate conſtitutus vult, ut ipſi aliquis ſubveniat, ita & alios illi juvare convenit, alias peccat mortaliter Diana *Tom.4. Tr.7. Reſolut.9. §.2. p.279.* Covarruvias. *Tom.2.Pract. quæſt.c.6.n.4.* Azorius *Inſtit.Moral.Tom.2.part.3.lib.13.c.29.* Dn.Schröterus *in Faſc.Caſ.Conſc.c.1.p.m.22.* Magon. *in Cynoſ.Adv.c.10.n.13.*

55 Et huc referuntur etiam Medici, Chirurgi & Pharmacopolæ, qui itidem Pauperibus conſilio, operâ & re gratis adeſſe debent. Idem Diana. *cit. loc.* Speckhan. *quæſt.Jur.cent.1.quæſt.33.n.11.* Gail. *1. Obſ.Obſerv.43.n.13* aliàs ſunt homicidæ, ſi poſſint & non velint; nam inops, ſi bonus eſt vir, etiamſi referre gratiam non poteſt, habere certè poteſt. Cic. *lib. 2. Off.* Si verò ad pingviorem ſortem redierit inops, etiam ſumma poſtulat æquitas, ut gratum ſe exhibeat Advocato, quod & *in cit.juram.paupert.Dicaſt.Pomer.verbis*
56 *fin.* pauperibus inculcatur. Limit. modò hoc fieri poſſit ſine notabili ſuo incommodo, Herm.Buſenbaum. *in Medul.Theol.Moral. lib.4. c.3. dub.3. p.462.* add. Speckhan *Cent.2.Claſſ.4.quæſt.46.n.6.* & modò ipſe aliquo modô ſuperfluum ſuo ſtatui habeat, i. e. modò præter illam operam, quæ illi neceſſaria eſt ad ſtatum ſuum ſuſtentandum, aliquid temporis vel induſtriæ ſuperſit ipſi, nam charitas bene ordinata incipit à ſe ipſa. *L. Præſes 6.C.de ſerv. & aqu.* qvamvis etiam in extrema neceſſitate de tempore & induſtria neceſſaria ad ſtatum ſuum Advocatum teneri ſuccurrere adſerant Dom. à Soto *lib.5.de I.& I.quæſt.8.art.1.* Filliucius. *Tom.2 Tr.40.c.10.n.287. & 288.* Armilla *verb.Advocatus.n.10.* ex hac ratione, quia ille, qui ſuperfluum habet, tenetur in gravi neceſſitate proximi opem ferre proximo de ſuperfluo, in extrema verò aut graviſſima de neceſſariis ad ſuum ſtatum, quod etiam ordo charitatis poſtulat, & juri naturali quàm maximè eſt conveniens. Cordub. *lib.1.quæſt.qv.26.* Sanchez *Conſilior.Moral. Tom.1. lib.1. c.5. dub.5. n.28.*

57 Neutiqvam verò opinari debent Advocati, quando Pauperibus patrocinantur, qui penitus exſiccati nihil ſucci evaporare poſſunt, ex adverſo craſſos Divites ſe ita agitare poſſe, ut eò plus exſudent, uti facetè loquitur Parthen.litig. *lib.22.c.9.n.28.* hoc enim nihil aliud eſſet, quàm furari aliquid Diviti, & Pauperi præſtare ſtipem. Et hæc de patrocinio quoad pauperes.

58 Obiter notes, laudabilem eſſe morem in Italia, ubi quotannis Advocatus Pauperum eligitur, narrante Magon. *in Cyn.Adv c.58.fol.591.pr.* quod etiam in multis Germaniæ Dicaſteriis obſervatur; ſicut & Camera Electoralis Neomarchia Advocatum Pauperum alit.

Nunc

Nunc liceat qværere, utrum Advocatus pro conſilio vel patrocinio 59
dato ſine labore, quia illud habet in promptu & memoriter, ſalvâ Conſcientiâ quid à Cliente poſſit accipere? Poſſet ſanè dici, quod non, quia illud eſt de jure innocivo; non enim hîc opus habet, ut ſtudeat vel evolvat prius libros; ſed tenet jam tùm memoriâ conſilium communicandum, quare igitur non vellet Advocatus hoc gratis proximo ſuo dare, quod accipienti eſt utile & danti non moleſtum? Cic. *lib.1.Off.* Verum enim verò, quamvis 60
facile largiar, nunc in momento illum, quô conſilium illud petitur, non laborare; laboraſſe tamen eum tot annos, & ſudaſſe in Aſtrææ caſtris magnis ſuorum ſumtibus, nemo inficias ibit, ergò non ſolum præſentis, ſed etiam præteriti laboris ratio eſt habenda. Conf. Caccialup. *Tr. de Off. Adv. c.3.n.8.* Et haberet alioquin præmium, qui literis hactenus & librorum 61
evolutioni negligenter incubuit præ illo, qui ad ſolidam Juris notitiam comparandam nocturna diurnaq; manu libros verſavit. Huic enim, cùm in promptu habeat, quod conſulat, honorarium adimeretur, & ignavo illi ſocio, de libris hactenus ſecuro, pro moleſtia in libris evolvendis tribueretur; adeoq; prodeſſet fuiſſe ignavum, noceret fuiſſe diligentem, quod Juri naturæ utiq; contrarium eſt. Aliud dicendum eſſe putat Sanchez. *Conſil.* 62
Moral.Tom.1.lib.2.c.3.dub.5.n.8. ſi conſilium Cliens petat ad pacandam conſcientiam, quoniam enim ibi conſilium concernit ſalutem animæ Clientis, gratis eſſe dandum aſſerit, v.g. ut exemplum addam, ſi Cliens conſuleret Advocatum, an nihilominus ſalvâ Conſcientiâ Teſtamentum revocare poſſet ex ratione Juris civilis, quia hominis voluntas eſt ambulatoria usq; ad extremum vitæ halitum *L.32.de donat. int. vir.* utut de non revocando juraſſet; quod ego quidem cujuslibet Advocati Conſcientiæ relinquo.

Sed ulterius quæritur, quoniam nunc de Salario nobis ſermo eſt, an 63
etiam Advocatus in ſecunda inſtantia pro eodem Salario patrocinari teneatur, quod ipſi promiſſum eſt in prima? Ad quod diſting. reſpondeo; aut appellatur à Sententia interlocutoria, aut definitiva: Si à priori, tenetur pro eodem pretio cauſam perſequi, quia manet idem judicium, ſi à poſteriori, quia diverſum eſt judicium, non item, niſi promiſerit hoc pro eodem pretio usq; ad ſententiam definitivam. Add. Carpz. *P.1. C.1. D.24.* Chilian. König *in Proceß.p.166.* An Advocatus, ſi ſuammet ipſe craverit cauſam, 64
ſalvâ Conſcientiâ Salariũ ab Adverſario accipere poſſit, vid. iterum Carpz. *P.1.C.31.def.12.& 13.* Gail.*1.Obſerv.151.n.16.* Struv.*in Syntagm.Jur.civil.Exerc. 7.th.11.* Et præſupponendum hîc eſt, cauſam Advocati juſtam eſſe, & ei in- 65
juſtè ab Adverſario rei reſtitutionem denegari: quodſi igitur iniqvum non

eſt, ut victus victori expenſas, quas in alium Advocatum facere compulſus fuit, refundat; nihil vetat, quô minus Advocatus ipſe, qui temeraria lite ab altero vexatus, repetat impenſas, præſertim, ſi hac occaſione aliis operam præſtare non potuerit. Non enim temeritate alterius, quâ ad litigandum proſiluit, Advocatus lucro, quod honeſtè ſibi quærere poterat, eſt privandus.

Reſtat, ut aliquid de ipſo defenſionis modo dicamus, ubi ſecundum
66 requiſitum Advocati ratione clientis, nim. fidelitas, poterit applicari. Et hic conſcientioſus Advocatus ſibi quam maximè conſulit, ſi totam litis materiam in ſcriptis à cliente poſcat, ut eò conſideratius in cauſæ merita inquirere poſſit, Oldekop. *Tr. caut. Crim. tit. 1. caut. 5. n. 8.* nec ſemper credat Clienti dicenti; optimum enim illum Advocatum eſſe cenſeo, qui eſt incredulus, qvoniam cliens ad colorandam ſuam cauſam, ut eò libentius Patronum inveniat, optima quæq; dicit & Juſtitiam cauſæ ſuæ in proprio ce-
67 rebello ſibi fingit; hoc facto fideliter deinde in termino compareat, frequentes illas dilationes omittat *L. Properandum 13. §. illo C. de Judic. L. Quisquis 6. §. præterea C. de poſtul.* niſi habeat legitima impedimenta, Germ. Ehehafften/ (quæ vox ut obiter moneam, notante Dn. Becmano *in Medit. Polit. Differt. 6. §. 2.* deſcendit à voce Ee/ quæ juxta dialectum Franconicam ſignificat legem) quia Juri naturæ equidem conformes ſunt dilationes in judicio, ſed jus naturæ non vult, ut in infinitum petantur. Dn. Zieglerus *in Dicaſt. Concl. 28. §. 11.* alias grave damnum dat parti adverſæ, quod reſtituere tenetur, Buſenbaum *in Medul. Theol. Moral. lib. 4. c. 3. dub. 3. p. 466.*

Hoc potius agat Advocatus, ut omnia, quæ ad obtinendam ſententiam ſalvo Jure & ſalvâ conſcientiâ poteſt, ſecundum ordinem & ſtatuta
68 Judiciorum, in quibus litigat, adducat; ubi tamen neutiquam ſibi crumenâ clientis favorem Judicis comparare debet, quia hoc non poteſt non vulnerare conſcientiam. Suppeditat hic equidem Cæpolla *Tr. Cautel. cautelam. 157.* Advocato, quâ nolente volente Judice ſibi favorem Judicis posſit procurare; verùm utrum illa ſalvâ conſcientiâ poſſit practicari, alii inquirant; mihi quidem iſta ſuſpecta valde videtur, licet non ita temerè reprehenderim, ſi Advocatus non ſemper Judicem ſeveris illis rationibus, ſed blanditiis interdum etiam ejus gratiam promereri ſtudeat.

69 Porrò neq; clientem falſa reſpondere docere debet, ſed intrepidè clienti dicere: *Si ſic reſpondebis, perdes cauſam, ſi aliter, perdes animam.* Quod ſi vero cliens Advocati conſiliô, vel latâ culpâ, imò levi, ſi Advocatus ſe peritiſſimum & diligentiſſimum profeſſus eſt, patiatur damnum vel triſtiorem

rem calculum ſortiatur, etiam in conſcientia tenetur ad compenſationem 70
damni, Steph. à S. Paulo *Theol. Moral. Tr. 4. diſp. 7. dub. 9. n. 44.* Leſſius *de J. & J. lib. 7. c. 7. dub. 7. n. 31.* Pet. Anton. Lazar. *Canon. & pract. quæſt. Sect. 5. quæſt. 9. n. 26.* Paul Comitol. *Reſponſ. Moral. lib. 4. quæſt. 44.* Filliucius *Tom. 2. Tr. 40. in octav. præcept. Decal. c. 10. n. 295.* Rebellus *part. 2. de Obligat. Juſtit. lib. 1. de contract. in gen. quæſt. 10. n. 7.* Dannhauerus *in Theolog. conſcient. Tom. 1. part. 1. Sect. 2. art. 1. p. 91.* Conſ. Dn. Lauterbach *ad tit. ff. commod. §. 4. n. 7.* Neq; ipſe reſpondere debet ad ea, quæ ſunt facti, hæc enim melius ſcire Cliens præ-
ſumitur, quàm Advocatus, Advocatus enim regulariter tantùm reſpondet 71
ad ea, quæ ſunt juris, Chilian König *in Proceſs. p. 167.* Hinc multò minus clientem inſtruere poteſt, quid in facto reſpondere debeat, quid non, ſed bonam fidem agnoſcere debet Advocatus pariter ac cliens, ne mendaciis & falſiloquiis cauſæ victoriam cum manifeſto conſcientiæ vulnere reportent.

Quicquid verò agit Advocatus, fideliter agat & non prævaricetur, 72
ſeu, uti Propheta *1. Reg. 18. v. 21. & 26.* loquitur, utroq; pede claudicet; crimen enim falſi committit *L. 38. §. 9. ff. de pœn. L. 1. §. 1. qui ff. ad L. Cornel. de falſ.* & contra Jus naturæ, fidem & veritatem peccat, Fagundez *in Præcept. Decalog. Tom. 2. lib. 8. c. 38. n. 17.* Sanchez. *Tom. 2. Conſil. Moral. lib. 6. c. 6. dub. 1. n. 2.* etiamſi loquatur quæ vera ſunt Dn. Beierus *in Diſp. de Prævaricat. c. 4. n. 3.*
Sicuti enim Sacerdotes Secreta ſuæ Conſcientiæ commiſſa non debent re- 73
velare, ita nec Advocati tanquam Juſtitiæ Sacerdotes Clientum ſuorum cauſas prodere. Vid. Andr. à Matre DEI *in Theolog. Moral. de J. & J. Tr. 13. de Reſtit. c. 4. Punct. 6. §. 1. n. 75.* Chilian König *in Proceſs. p. 166.* ita quidem, ut 74
nec ſine crimine prævaricationis didicitis clientis ſui ſecretis, injuſtam cauſam foventis animadvertens ad adverſarium, juſtiorem cauſam foventem, tranſire poſſit, etiamſi à Cliente ſit dimiſſus, Ummius *in Proceſs. diſp. 11. th. 8. n. 39.* Dn. Struvius *in Syntag. Jur. civ. Exerc. 7. th. 10.* quia hoc in caſu didicita Secreta vel contra eundem vel pro ſecundâ parte, quam poſtremò ſuſcepit defendendam, allegabit, aut ſilentio involvet; tertium non datur, igitur utroq; modo peccat; priori modo quidem, ut Prævaricator, poſteriori, tanquam malus Advocatus, quia non allegat id, quod facit ad victoriam ſui clientis. vid. Lancel. Polit. *de Off. Adv. c. 8. n. 10.* Dn. Præſes *Diſſert. de Credent. Revelat. c. 2. n. 36.* ubi tamen diſtingvendum eſſe putat, an Controverſia conſiſtat in jure, an in facto, ut priori tantum, non poſteriori caſu prævaricationis crimen committatur. Eadem ratio eſt, ſi modò con- 75
ſilium alicui dederit, nam quoniam etiam ad conſilium ritè dandum ſecreta

cauſæ manifeſtamus, ſalvâ conſcientiâ Advocatus alterius partes deinde tueri non poteſt quia didicit jam ſecreta prioris, quem ſi defendere nolit, penitus abſtineat cauſa. Dn. Bejerus *d. Diſp. de Prævaricat. c. 2. n. 12.* Quorſum referuntur etiam illi Advocati, qui juvenes Advocatos habent, qui pro forma tuentur Adverſarium, cùm tamen revera Patronus Actoris omnia regat & diſponat. Plura vide *in Differt. de Credent. Revelat. cit. loc.*

76 Poſſe tamen Advocatum ſecreta cauſæ prodere parti adverſæ, ſi iniquam partis ſuæ cauſam animadvertat, & graviſſimum damnum Adverſario immineat, ex jure charitatis, optime volunt Leſſius *de I. & I. lib. 2. c. 31. dubitat. 8.* Fagundez *in Præcept. Decalog. Tom. 2. lib. 8. c. 38.* Pet. Anton. Lazar. *Canon. & pract. quæſt. Sect. 2. quæſt. 16. n. 5. & 10.* etiamſi juraverit, ſe ſervaturum Secreta, nam ipſa promiſſio ſecreti non videtur obligare, niſi hac conditione, (ſi non noceat) Herm. Buſenbaum. *in Medul. Theol. Moral. lib. 3. Tr. 2. dub. 5. num. 4.*

77 Verùm an è contrario fides Advocati eò usq; etiam ſe extendere debeat, ut Clienti ſuo injuſtè ad mortem condemnato fugam ex carcere conſulere, & auxilium ad eam præbere poſſit, altioris eſt indaginis. Clientem equidem talem ſalvâ Conſcientiâ etiam cum occiſione innocentium cuſtodum, modò prius de injuſtitia cauſæ admoniti & de dimiſſione rogati, præfractè tamen dimittere noluerint. Vid. Dn. Chariſius. *Diff. de For. Conſc. c. 6. n. 108. ſeqq.* ſi aliter elabendi via non ſuppetit, fugere poſſe, certiſſimum eſt, quoniam amor ille naturalis in ſe ipſum hoc non aliter admittit. Si enim innocens ſe non defendit, cùm poteſt ſe defendere, Propricida eſt, & non ſuam animam ſolùm, verùm etiam DEUM graviter lædit, quia illud ipſum, quod ſolùm poſſidet precariò & non patrimonialiter, (vitam intellige,) in præjudicium concedentis perdit. Dn. Simon. *in Not. ad Guilielm. Grotii Enchiridion de princip. Jur. natural. c. 7. §. 3.* Imo perjurium non committit, ſi à Judice, præſtitô antea juramentô de redeundo, dimiſſus ſit, ſed potius redeundo ad carcerem graviſſimè peccat. Didac. Covarruvias. *Tom. 2. Var. Reſolut. lib. 1. c. 2. n. 7. 10. & 11.* De Advocato vero dici poſſet, quod ita Magiſtratûs Autoritatem valdè læderet, quia ipſi ſubtraheret illum, quem aliàs morti deſtinaverat, adeoq; faceret ſententiam ſemel latam eluſoriam, quod
78 ſanè maximus Magiſtratûs eſt contemptus. Verùm reſpondetur, hæc omnia procedere, ſi Advocatus ut ſic, publicus eſſet Miniſter Juſtitiæ; quoniam vero partem privatam tantùm juvat, ipſi vitio verti non poteſt, ſi agat, quod eſt è re ſui Clientis, adeoq; ipſi conſulat, ut tanquam innocens & certò-injuſtè-condemnatus, quia in mundo non aliud remedium ſalvandi

vitam occurrit, fugâ ſibi conſulat; & hoc ita probare cupio: quia Advocatus omne illud poteſt facere, quod non lædit ſuam Conſcientiam; atqui innocentem aliquem ex ipſiſſimis mortis faucibus eripere non lædit Conſcientiam, quod ſanè eſt in confeſſo, ergò etiam Advocatus ſalvâ conſcientiâ innocenti fugam ſuadere poteſt. Deinde, quod eſt argumentum Leſſii, fas eſt fugere innocenti, quod etiam nos *n. 77.* diximus, igitur etiam perſvaſio ad fugam eſt licita, quia unum alterum præſupponit. Imò quod majus eſt, poteſt Advocatus ejusmodi Condemnato inſtrumenta ad effringendum etiam oſtium carceris porrigere ex hac ratione, quia poteſt ipſi fugam, tanqvam finem conſulere, ergò etiam media ad finem ducentia ſuppeditare; modò tamen, ſicuti Leſſius vult, ipſi non ſit expreſſe prohibitum illud peragere, quia aliàs difficile foret ipſi, contra ſtimulum calcitrare, & deinde, modò non exteriùs fores effringat, & ipſe rumpat vincula, quod ſoli condemnato licet. Vid. Leſſius *de I. & I. lib. 2. c. 31. dubitat. 6.* Diana *Tom. 6. Tr. 1. Reſolut. 108. §. 2. p. 70.* Buſenbaum. *in Medul. Theol. Moral. lib. 4. c. 3. dub. 7. art. 2.* Tabiena *voc. Accuſatio. n. 10.* Sanchez. *Tom. 2. Conſil. Moral. lib. 6. c. 4. dub. 10. n. 1.* qui etiam Judicem, ſi certò noverit incarceratum innocentem; juxta allegata tamen & probata nocentem, dimittere teneri adſerit. *Tom. 2. Conſil. Moral. lib. 6. c. 1. dub. 19. n. 1.* Quamvis ego prædictas Leſſii limitationes non adeo attendendas exiſtimem, ſi notoria ſit injuſtitia; nec enim prohibitio me in Conſcientia ſecurum reddere poteſt, ſi poſſim ſcelus impedire, & non faciam. Et ſi delinquenti ipſi vincula frangere fas eſt, non video, quare non per alium idem expediri poſſit. Sed in omnibus ejusmodi caſibus cavebit ſibi Advocatus, ne juſtitiam vel injuſtitiam cauſæ ex ſuo dijudicet ingenio, affectibus & amore erga Clientem haud rarò faſcinato.

Quodſi verò incarceratus certò juſtè condemnatus ſit, contra Conſcientiam, conſulendo fugam, & rumpendo oſtium & vincula, Advocatus ageret, quoniam ſic ne quidem incarceratus ſalvâ Conſcientia fugere poteſt. vid. Covarruv. *cit. loc. n. 8.* Et fruſtrà eſt ſanè Sanchez. *Tom. 2. Conſil. Moral. lib. 6. c. 4. dub. 7. n. 2.* dicendo: Juſtè condemnatus non damnatur ad manendum in carcere, nec ad agendum aliquid, ex quo mors ei ſubſequatur, ſed tantùm ad patienter ſuſtinendum mortem ſibi illatam, ergo licet ipſi ex carcere fugere. Bene, ſi ad mortem ſibi illatam ſuſtinendam damnatus eſt, damnatus quoq; erit ad manendum in carcere, quia mortem non poteſt ſuſtinere, ſi aufugiat. Et ſi hæc propoſitio vera eſſet: Nemo tenetur ad agendum aliquid, ex quo mors ei ſubſequatur, verùm etiam eſſet, furem juſtè ad ſuſpendium condemnatum, neq; ſcalam patibuli aſcendere; hunc 79

vel

vel illum facinoroſum capite plectendum, neq; collo erecto ſedere damnatum poſſe, quia tàm ex aſcenſione ſcalæ, quàm extenſione colli, ſaltem per conſequentiam, mors ſequitur, quod abſurdum ſat eſt. Sed tranſeant hæc.

80 Fidelitatem porrò ſuam Clienti probabit Advocatus, ſi Proceſſum, quantum fieri poteſt, celeriter ad finem perducat, ut Cliens jure ſuo potiatur, quam celeritatem judiciorum tàm in judicando, quàm poſtulando Gvicciardinus, citante Trajan. Boccalin; *in Relat. ex Parnaſſ. Cent. 3. Relat. 20.* etiam apud Turcas ſervari refert & laudat. Conf. Speidelius *in Specul. var. Obſerv. ſub voc.* Proceß. Hinc, ut idem perficiat conſcientioſus noſter Advocatus, omnes ipſi ambages fugiendæ ſunt, quæ Proceſſum retardare poſſunt; aliàs enim Clientes intelligent, nihil minus Advocatos, quàm prædones ſævire, niſi quod lentius cædant, uti argutè loquitur Barclaj. *in Euphorm. part. 1.* Quid etiam opus eſt, ut articulatim & lentè diſcerpantur illi, qui ſemel perire poſſunt? ita naſcuntur tantummodo ex una lite plures, quarum litium novarum quidem lis principalis Mater: Advocatus tamen Pater eſt. Parthen. litig. *lib. 1. c. 9. n. 14.* Et optimè hûc quadrat, quod habet Plaut. *in Pœnul. Act. 3 Scen. 1. At ſi ad prandium me in ædem vos dixiſſem ducere, vinceretis cervum curſu, vel grallatorem gradu, nunc vos, quia mihi Advocatos dixi & teſtes ducere, podagroſi eſtis, ac viciſtis cochleam tarditudine.* Eò igitur & animum & calamum dirigat Advocatus, ut totius negotii tàm Clienti lætiferum, non lethiferum, quàm ſibi ipſi honorificum exitũ acceleret; & ſic Conſcientiæ ſuæ ratione ſui Clientis ex aſſe ſatisfecit.

81 Quoniam verò, uti *n. 16. & seqv.* hujus capitis diximus, non ſemper tenetur Advocatus gratis patrocinari, videndum poſtremò, qualis actio ipſi ad conſequendum pro omni ſua opera Salarium (dico Salarium, honeſtior enim vox eſt Salarii, quàm mercedis. Diethert. *ad Beſold. Theſaur. Pract. voc.* Beſoldung.) competat; Ubi ſciendum, ipſi non competere actinem locati, quia hæc tantùm locum habet in artibus illiberalibus per *L. 1. §. ideò autem. ff. Si menſ. falſ. mod. dix.* ſolviturq; hoc Salarium Advocato non tanquam merces, ſed tanquam *ἀντίδωρον*; deinde vel propterea actio locati hîc non invenit locum, quia Advocatura etiam invito imponi poteſt *per*

82 *L. 1. §. ait Prætor ff. de poſtul.* Datur igitur ipſi ad conſequendum Salarium actio pro ſalario. *L. 1. §. 10. de var. & extr. cognit.* Struvius. *in Syntagm. Jur. civ. Exerc. 7. th. 11.* Barboſa. *lib. 7. c. 3. axiom. 2.* Biccius. *in Aureis Sect. 4. th. 111. lit. ff. in fin.* & hac actione, ſi Cliens fortean advena ſit, etiam in loco judicii, ſi ibi inveniatur, & non in loco domicilii, ubi aliàs regulariter ſortitur forum, illum convenire poteſt. Speidel. *in Specul. var. Obſerv. voc.* Advocaten.

Neq;

Neq́ intereſt, Advocatum in cauſa ſuccubuiſſe, *L. Sed an ultrò 10.§.1.de neg. geſt.* quia ſufficit, egiſſe illum in cauſa, ſicuti bonum virum decet, etſi negotium non habuerit optatum effectum. Imò ſi Martiali credendum, plus debetur Advocato victe, quàm vincenti *lib. 8. Epigram. 27.* ubi ad Sextum ſcribit: 83

Egi, Sexte, Tuam pactus duo millia cauſam,
Miſiſti nummos quot mihi? mille quid eſt?
Narrâſti nihil, inquis; & à Te perdita cauſa eſt,
Tantò plus debes Sexte, quòd erubui.

Quamvis ipſa æquitatis ratio eò deducere debeat Advocatũ, ut, ſi Clientem in cauſa ſuccumbentem, graviſſimum ex hac lite damnum contrahere 84
viderit, non adeò rigide Salarium exigat, præſertim, ſi ipſum aliis opibus 85
parum inſtructum viderit; aliàs verò Advocatum ſalvâ Conſcientiâ Acta tàm diu retinere poſſe, ſi Clientem dolosè denegare velle Salarium animadvertat, donec ipſi ſolvatur Salarium, omninò ſtatuerem, niſi, quod Carpzovius rectè monet *P.1.C.31.Deciſ.23.* Reipublicæ interſit, Acta exhiberi. 86

Caput III.

De Conſcientia Advocati ratione Adverſarii.

SUMMARIA.

Introitus capitis. n.1.
Quanam ab Advocato ratione Adverſarii potiſſimum requirantur, quorum primum. n. 2.
An Advocatus contra ſuum Principem poſtulare poſſit. n. 3.
An contra Magiſtratum. n. 4.
An contra Parentes in propria cauſa. n. 5.
An in aliena cauſa. n. 6. ſeqq.
An in capitali cauſa. n. 11.
Illuſtratur hoc. n. 12.
An contra amicum. n. 13.
An contra inimicum. n. 14.
An Advocatus Fiſci contra Fiſcum. numer. 15.
An Vaſallus contra Dominum feudi. n. 16.
An contra injuriantem? n. 17. ſeqq.
An juſſu Magiſtratus poſtulare poſſit contra eum, quem certò novit innocentem? n. 24.

Quid ipſi ante exordium Proceſſus obſervandum. n. 25. ſeq.
Quid in ipſo Proceſſu. n. 27.
Rabulæ hic taxantur. n. 28.
An Advocato conviciari liceat. n. 29.
An liceat ipſi turpitudinem adverſarii allegare. n. 35. ſeqq.
An liceat ipſi mentiri in cauſa juſtâ. n. 40.
An DEUS circa hoc mendacium diſpenſare poſſit. n. 41.
An omne peccatum ſit mortale. num. 42. ſeqq.
An liceat ipſi adverſarium incivilem irridere. n. 45. ſeq.
Quid ipſi faciendum, ſi adverſarium certò ſciat pejeraturum? n. 50. ſeq.
Secundum requiſitum Advocati ratione Adverſarii. n. 52. ſeq.
Utrum in juſta cauſa liceat ipſi dolo uti? n. 54. ſeqq.
Negatur. n. 58.
Quid intelligant per dolum. num. 59. ſeq.
Reſp. ad Affirmat. n. 61. ſeqq.
Quid de Advocatorum cautelis ſentiendum. n. 64. ſeqq.
An cavere ad Advocatum pertineat. n. 67. ſeqq.
Quomodo cautelis uti debeat. n. 71.
Cui præcipuè cavere debeat. n. 72.
An poſſit ſimulare. n. 73. ſeqq.
Refutatur Puſendorffius. n. 77. ſeq.
An Reus juridice interrogatus verum delictum poſſit negare. 79. ſeqq.
Diſtingvitur inter ſimulationes. 93.
An Adverſarii informationes licitè poſſit accipere. n. 94. ſeqq.
Non debet Adverſarium doli neſcium decipere. n. 96. ſeqq.
Non debet litem differre appellando. n. 99.
Appellatio eſt Theriaca contra injuſtæ Sententiæ venenum. n. 100.

1 UT exorſam pertexamus telam, quemadmodum in antecedenti capite vidimus ex parte, pro quibus perſonis patrocinium ſuſcipiendũ, nunc ordo tractationis requirit, ut inquiramus etiam, contra quas perſonas ſalvâ Conſcientia poſtulare licitum; ubi, quò Conſcientiam immaculatam conſervet Advocatus ratione Adverſarii, duo requirimus ab
2 ipſo, nimirum *Civilitatem* (quam latè intelligo) & *Sinceritatem*. De priori videri poterit *tot. Tit. 4. ff. de in jus voc.* item *tit. 2. C. eod.* Nos ex his quoad
3 Conſcientiam quædam delibabimus. Et cum quilibet Subditus reſpectu Principis ſe purè habeat paſſivè, Principe enim in ſuo territorio nullus eſt ſuperior, Subditoq; nulla niſi Obſequii relicta gloria, facilè adparet, Advocatum contra Principem patrocinari non poſſe; ne dicam nunc, ſanctã ſemper Principis perſonam ſubdito videri debere; quem verò in Jus vocamus, illum plerumq; injuſtitiæ arguimus, utpote, qui Jus noſtrum nobis denegare cupit, quod nobis debetur, quod Principis Perſonam,) ſunt enim Prin-

Principes Dii) valdè læderet, quia ab his nil niſi juſtum præſumendum. Sicuti verò bonus Princeps non ſolet ſe juſtitiæ ſubtrahere, & Subditis defenſionem denegare; defenſio verò per Advocatum expedienda: Ita bono Advocato convenit Principis permiſſionem prius impetrare, antequam ſe patrocinio cauſæ committat. Contra hodiernos verò Magiſtratus, quo- 4
niam hi ſuperiorem agnoſcunt, ſalvâ conſcientiâ, ne quis jure ſuo excidat, poſtulare poſſe, extra controverſiam eſt. vid. Dn. Eckolt *ad Tit.ff.de in jus voc.§.5.* Mevius *Part.1.Deciſ.155.n.6.* Neq; naturalis illa cognatio ita filium 5
arcet à patrocinio, ut in cauſa propriâ, ſine venia etiam Carpz. *Part.1. C.2, D.26.* Anton. Matthæi *Tr. de Judicus Diſput. ult. §.35.* Parentes in judicio non convenire poſſit; quoniam nemo, tenetur pati injuriam, cui Judex eſt & ſuperior, ad quem lædentem deferre poteſt. Diſſentit. Ludov. Dunte *in Caſ.Conſc.c.10.Sect.2.quæſt.1.* Si igitur filius jure ſuo, hoc eſt defenſione, quæ eſt Juris naturalis utitur, parentibus non facit injuriam, & proinde de intentata actione Parentes etiam conqueri non poſſunt. Imo certo caſu etiam 6
conceſſerim filium in aliena cauſa contra parentes ſalvâ Conſcientiâ patrocinari poſſe, ſi ſcil. præſupponamus v. g. filium recens natum à ſuis parentibus fuiſſe expoſitum planeq; neglectum; tametſi enim ibi negari non 7
poſſit, hos eſſe filii expoſiti naturales parentes; generatio tamen ſola tantæ efficaciæ eſſe non poteſt, ut per hanc ſolam ille reſpectus inter Parentes & liberos introducatur, quoniam in ipsâ illa generatione parentes ſuam plerumq; quærere ſolent delectationem eamq; hoc quaſi reſtingvere, ergo aliud Principium hujus reſpectus concurrat oportet, ex quô illa veneratio ſuam trahat originem, quod nimirum eſt bona educatio. Ni enim prolem 8
à parentibus educari ponas, vita ſocialis plane intelligi nequit, Pufendorfius *de J. N. & G. lib.6.c.2.§.4.* Qui verò infantem exponit, licet non directò, per indirectum tamen interitum ſæpe ipſius quærit, apertumq; quaſi hoſtem ſe declarat, adeoq; naturalem illam obligationem ipſe exponens rumpit, quâ aliàs infans utriq; Parentum, ſi ſervaſſent illum, & educaſſent, obſtrictus fuiſſet. Igitur nullum nunc adeſt obſtaculum, ſi offeratur ipſi 9
occaſio, quæ illum ab hoc arceat officio, ſi modo abſit affectus inordinatus, odioſam illam expoſitionem ulciſcendi. Quodſi vero aliàs in aliena 10
cauſa contra Parentes poſtulare vellet, adſtererem contrarium, quoniam gratus filius accepta illa à teneris beneficia, nunquam memoria elabi pati debet, niſi tamen vel juſſu Principis vel Magiſtratûs patrocinium nihilomi- 11
nus ſuſcipere cogatur, & alii Advocati non adſint: Jubente enim Principe, quia poſtulatio eſt actus juſtitiæ, filium etiam ſalvâ Conſcientiâ in rebus

criminalibus, ubi ad mortem usq; accuſatus Pater eſt, contra Patrem pa-
trocinari poſſe, concederem; quemadmodum etiam Judex filium ſuum ſce-
leratum ad mortem ipſe condemnare poteſt, ſi Reipubl interſit, malam
12 herbam eradicari. Imò, Carnifex, quod majus eſſe videtur, per Magiſtra-
tûs ſententiam ad mortem juſtè condemnatum filium juſſu Magiſtratûs ipſe
licitè interficere poteſt, quia utroq; caſu poſtponitur privatus ille reſpectus
& antefertur publicus; quamvis tali caſu Principem vel Magiſtratum meli-
us facere putem, ſi non cogat Patrem ad ejuscemodi miſerabile & flebile
munus exeqvendum, quoniam nihilominus mihi iſtud videtur eſſe contra
13 naturam, utut non ſit contra Jus naturæ. Eadem ferè ratio eſt in amico;
nam qvamvis nec ille peccet in foro Conſcientiæ; qui poſtulat contra ami-
cum (quomodo enim quis peccaret Jus & Juſtitiam adminiſtrando?) me-
lius tamen facit, ſi penitus ejusmodi patrocinio abſtineat, quia de facili
amicitia & concordia in illo Proceſſus Oceano naufragium pati poteſt;
qvamvis ubiq; in Conſcientia ad cauſæ juſtitiam reſpiciendum Advocato;
Si enim ab amico iniquè lædi viderit alterum, majorem juſtitiæ, quam ami-
citiæ rationem habebit. Sit enim, quod aliàs dicitur, amicus Plato, ſit
14 amicus Ariſtoteles, magis tamen amica debet eſſe Juſtitia. Contra ini-
micum etiam ſuum Advocatus ſalvâ Conſcientiâ patrocinari non poteſt,
ſi vindictam modo quæreret, & parum attenderet, an juſtè vel injuſtè Cli-
entis ſui cauſæ conſuleret. Et qvamvis Juſtitia inimico reſiſtat, cavendum
tamen Advocato, ne in juſta quoq; cauſa affectibus indulgeat, & ita de-
15 linquendi periculo ſe exponat. Ita neq; Advocatum fiſci, niſi in ſua ſuo-
rumq; cauſa contra fiſcum, Remp. & Patriam ſalvâ Conſcientiâ poſtulare
poſſe cenſerem, quoniam faceret contra fidem & amorem fiſco, Reip. & Pa-
16 triæ debitum. Add. *L.1.C.de Adv.div.Judicior.L.10.ff.de poſtul.* Neq; Vaſallus
contra Dominum feudi in aliena cauſa, quia jurat, ſe non velle eſſe in con-
ſilio, in quo agitur, ut Dominus aliquid perdat *c.1.de form.fidelit.* faceret
ergo contra juramentum, & per conſeqvens etiam contra Conſcientiam.
Vid. Agricol. *de Off.bon.Adv.c.14.*

17 Hoc autem adhuc quæſtionis eſſe puto, an Advocatus ſalvâ Conſcien-
tiâ Clienti ſuo contra injuriantem patrocinari poſſit? Et ſane hæc actio in-
juriarum eſt illa, quæ, uti de ſe ipſo Bouricius *de Off.Adv.c.39 pr.* ipſius ani-
18 mo ingentem ſæpe ſcrupulum injecit, cùm certum ſit, eam ad ſolam vindi-
ctam tendere. *L. Prætor.7.§.1.ff.de Injur.* quem hominem Chriſtianum mi-
nime decet, quoniam & Chriſtus ipſe ſuis Diſcipulis *Matthæi c.5.v.38.* di-
cit: *Cædenti Te in dextram maxillam, alteram quoq; obverte*: Generoſi po-

tius

tius & excelſi animi eſt, alterius maledicta non curare. Dn. Pommereſch. 19
in Not. ad Tit. nſtit. §. 12. de Injur. & animus quô nobilior, hôc ad reconciliationem proclivior. Dannhauerus *in Theol. Conſcient. Tom. 1. Sect. 2. art. 6. §. 5. p. 322.* unde & Trajanus Boccalin. *in Relat. ex Parnaſſ. Cent. 1. Relat. 37* hanc injuriato medelam porrigit, ut ſcil. bibat ex fonte Lethe, & ſic injuriarum obliviſcatur. *Et appetitio vindictæ ob injuriam privatam*, uti Leſſius *de I. & I. lib. 2. c. 47. Dubitat 4. n. 27.* loquitur, *per ſe non eſt virtus, cum ex amore proprii commodi oriatur, unde nemo propter hoc laudari ſolet. Ille autem affectus circa modum executionis, etiamſi ſit actus virtutis, tamen hæc virtus eſt valde parva, multum habens adjunctum ex amore proprio, à quo & ipſa adplicatur ad moderandum actum punitionis &c.* Verum enim vero, cùm Jus 20
naturæ dictitet, neminem ſive verbis ſive factis lædendum, neq; malitiis hominum indulgendum eſſe, dilucidè pateſcit, hominem injuriatum ſalvâ Conſcientiâ injuriantem convenire, & per conſequens etiam Advocatum in illa actione Clientem juvare poſſe. Neq; hîc intelligitur etiam privata 21
illa vindicta, quæ utiq; pugnat cum jure naturæ; ſed publica, quæ permittentibus Legibus intentatur. Imo neq; hæc actio injuriarum tàm inſtituitur ad exercendam etiam vindictam publicam, quàm potius ad demonſtrandam innocentiam injuriati. Quare citati illius dicti *Matth.* ſenſus hic 22
eſt: Cædenti *injuſtè te privatum* in dexteram maxillam, alteram quoq;, *ſi fortè Magiſtratus Juſtitiam Tibi adminiſtrare recuſat,* obverte *potius, quam ut velis indulgere rancori & vindictæ privatæ*, uti id optime explicat Dn. Simon. *in Notis ad Hug. Grotium de I. B. & P. lib. 1. c. 2. §. 8. n. 1.* Verùm, quando 23
unicum verbum tot mille ſæpe thaleris æſtimatur, quod nil niſi privatam vindictam ſapit, patrocinium in foro Conſcientiæ contra injuriantem vix tolerandum eſſe, aſſero. Vid. Dn. Præſes *Tr. de Jur. Senſ. Diſſ. 9. c. 4. n. 32. & ſeqv.*

Sic etiam quæri poſſet, an Advocatus ſalvâ Conſcientiâ contra eum 24
patrocinari juſſu Magiſtratûs poſſit, qui per teſtes legitime probatus eſt homicida &c. cupiens tamen ſe defendere per Advocatum, quem certò novit innocentem? Reſp. Neg. quoniam directò mortem innocentis procuraret, quod eſt intrinſece malum. Inquis: Facit hoc juſſu Magiſtratûs. Reſp. Impoſſibilitas moralis eſt, Magiſtratum hoc jubere poſſe. Simili modo quæſtionem movent, an Judex poſſit condemnare reum, qui per teſtes legitime probatus eſt criminoſus, qvem certò tamen novit innocentem, vel quod eodem recidit, an Judex teneatur judicare ſecundum Conſcientiam vel ſecundum Acta, quam erudite admodum reſolutam videſis apud Dn.

Zieglerum *in Dicaſt.Concl.35.per tot.* Leſſ.*de I.& I.lib.2.c.29. Dubitat.10.* Lud. Dunte *in Caſ.Conſc.c.16.Sect.3.quæſt.11.* Joh.Conrad. Dürrium. *in Compendio Theol.Moral.Part. Special.Sect.2.c.4.n.7.*

25 Progrediendum nunc & videndum, quomodo Civilitatem Advocatus erga Adverſarium ante Proceſſum, & in Proceſſu oſtendere debeat. Ante exordium Proceſſus id ante omnia ab Advocato requiritur, ut Adverſarium nomine Clientis extrajudicialiter interpellet, quò ſine judicii ſtrepitu Jus reddat, quod reddere tenetur. *L. Debitores 10. C. de pign.* quamvis de Jure civ. hanc legem Actori neceſſitatem interpellandi imponere non velint; valde tamen utilem eſſe hanc interpellationem ſtatuunt, ut Adverſarius eò facilius in expenſas condemnetur, & hinc moris eſſe, hanc clauſulam Supplicationibus inſerere: Daß *Actor* nach unterſchiedlichen gütlichen Erinnerungen nichts erhalten können/ und deßhalben den Weg Rechtens zu ergreiffen ſey genothſacht worden;

26 quod aliàs etiam Juri naturali quàm maximè eſt conveniens. Sicuti enim nullum bellum juſtum eſt, niſi quod aut rebus repetitis geratur, aut annunciatum ante ſit & indictum, docente Cic. *lib.1.Off.* ita neq; Proceſſus juſtus eſt, qui aliquo modo eſt ſimilis bello, ſi Advocatus cum Adverſario in arenam deſcendat, antequam ipſi privatim litem annunciet, quia fortean hac interpellatione ad bonam mentem reverti poſſet. Quod ſi verò facta interpellatione nihilominus maneat durus & intractabilis Adverſarius, tunc demum duro nodo durum ſe præbeat cuneum, & rigoroſo jure poſcat, quod amico dare renuit; ita tamen, ne decentem humanitatem exuat, hæc enim inter homines ubiq; eſt ſervanda, juxta illud Germanorum: Der Sachen feind/ der Perſonen Freund.

27 In ipſo Proceſſu equidem maxima civilitatis ratio haberi deberet; Sed quid in illo communius obtrectationibus, cavillationibus & irriſionibus eſſe ſolet? dum alter alterum tàm oretenus, quàm in ſcriptis, etiam in Præſentia Judicis & Adſeſſorum ſæpe, quod mirandum, tot injuriis & tot conviciis onerare ſolet, ut aliquot latrantes canes adſtare putes, qui, quisnam

28 aſpero latratu alterum vincere poſſit, inter ſe certent. Quare non impertinenter illa Fabula de Procuratoribus, quam Dn. Dietherr *in Addit. ad Beſold.Theſaur.Pract.voc.* Proceß. ex Schuppio *in Lucidor. lit.F.* refert, ad Advocatos vel potius Rabulas illos etiam adplicari poſſet: Wie der Teuffel einmal eine Paſtete von Procurator-Zungen (adde Advocaten-Zungen) begehret/ ſich damit zu erqvicken. Sic tranſeunt per caninam illam facundiam & dies & horæ, & parum, imò nihil ſæpius agitur, quod eſt è re Clientum;

entum; Sic quaſi circumducuntur termini (nam idem eſt, ac ſi abſentes eſſent) maximo Clientum diſpendio, dum hi intereà loquendo ſe exercent, quod lites magis impedit, quàm expedit. Ne dicam nunc, quàm peſſimè ſuæ profeſſioni laudabili & honori ſuo conſulant, ut Vulgus poſtmodum occaſionem habeat de toto Ordine Advocatorum malè ſentiendi, quoniam bene novit, illas nebulonum, furum, Idiotarum &c. maculas, quibus ſe invicem conſpurcârunt, cereviſiâ & vino qvandoq; iterum, cùm ſunt extra judicium, dilui ac ſubmergi; uti teſtatur Bouric. *de Off. Adv. c. 15.* qui profectò digni eſſent, ut hodienum ipſis, ſicuti quondam Advocatis illis in caſtris Quintilii Vari, ora ſuerentur & lingvæ reſcinderentur, Heiderus *in Syſtem. Philoſophico c. 7. n. 4.* Veruntamen *L. 6. §. 1. C. de poſtul.* dicitur: *Ante omnia autem univerſi Advocati ita præbeant patrocinia jurgantibus, ut non ultra, quàm litium poſcit utilitas, in licentiam conviciandi & maledicendi temeritatem prorumpant.* Ex quo textu quaſi colligere licet, licitam eſſe Advocatis nonnunquam maledicentiam, quod equidem nunc declarandum 29
venit. Et fateor, illum, qui occulta crimina, etiamſi vera ſint, temerè 30
aliis manifeſtat, graviter peccare, præſertim, ſi fiat animô conviciandi & non conſulendi Reipubl. & tranqvillitati communi, quia pugnat cum charitate, quam proximo debemus. Dn. Ziegler. *in Dicaſt. Concl. 9. §. 14.* Qua 31
de cauſa etiam *in Ordin. Cam. Imper. tit. 23.* ita expreſſe cautum: Daß ein jeder Procurator und Advocat der Schimpff-Wort oder ſonſt undienſtlichen und unnützen Reden ſich enthalten/ auch niemand weder ſchrifft- noch mündlich ſchimpflieren/ ſondern ſeine Sachen züchtig/ kürtzlich und mit dienſtlichen Worten oder in Schrifften vertragen ſoll. Et Caſp. Klockius *lib. 2. de Ærario c. 124. n. 1.* Mevius *P. 1. Deciſ. 155. n. 4.* Advocatos calumniantes Judicis arbitrio puniendos eſſe adſerunt. Tametſi enim maximè expediat Reipubl. ut delicta fiant notoria, non tamen expedit, ea fieri notoria animô convitiandi; Quodſi verò ob neceſſitatem vel honeſtum fi- 32
nem manifeſtentur, non habere malitiam detractionis, certum eſt, quia tunc diminutio famæ exinde non per ſe, ſed per accidens tantùm ſequitur, vid. Andreas à Matre Dei *Tr. 13. de Reſtit. c. 4. Punct. 4. §. 4. n. 64.* Poteſt igitur 33
Advocatus ſalvâ Conſcientiâ, ſi aliud remedium non ſuppetit ad obtinendam juſtam cauſam, Adverſarii turpitudinem allegare. vid. Soto *de I. & I. lib. 5. quæſt. 7. art. 3.* Sic v. g. ſi frater meus opulentus turpem aliquam & in- 34
famem perſonam hæredem, injuſte me prætereundo, inſtituiſſet, poſſet Advocatus meus, ſi habeo quendam, turpitudinem hæredis illius, v. g. quòd ſit Spurius, in judicio tutò manifeſtare; tametſi enim non negem, gravisſime

ſime me peccare, ſi alicui naturale quaſi vitium, quale Spurium eſſe com-
muniter æſtimant, objiciam, ſiqvidem Spurius ſane extra culpam eſt, cùm
nihil admiſerit juxta *L.3.§.2.ff.de Decur.* & potius hæc macula adſcribenda
eſſet Parentibus, ex quibus Spurius deſcendit; quoniam tamen reticendo
hanc maculam grave fortean damnum incurrerem, injurius ſane in me
ipſum eſſem, ſi, quò levem aliquem pudorem & quaſi charybdim à proxi-
35 mo meo averterem, ipſi mihi Scyllam accerſerem. Et hæc omnia ex illo
fundamento, quoniam Leges, ne Spurius, tanquam hæres extraneus, me
fratre ſuperſtite, in fratris mei Bona ſuccedat, niſi frater habeat legitimam
cauſam me exheredandi, expreſſe prohibent, ergò illa allegatio maculæ
fit permittente lege, ſcil. *L. Fratres.27.C.de inoff. teſtam.* & per conſequens
etiam ſalvâ Conſcientiâ. Add. Buſenbaum. *in Medull.Theol.Moral.lib 3. Tr.*
36 *6.dub.2.n.4. & 5.* Sic omninò ſtatuerem, ſi quis ſe fingeret magnum Advo-
catum in aliorum præjudicium, poſſe aliquem, qui certò novit illius deſe-
ctum & debile animi judicium, aut obviandum alienum præjudicium ex
jure charitatis patefacere, quia aliàs irreparabili damno Cliens poſſet ad-
fici; quamvis interea non negarem, etiam illum grave peccatum commit-
tere, qui citra neceſſitatem inſcitiam ipſius propalaret; præſtat enim hanc
37 rem potius occultare, quàm revelare. Ita & teſti vere-perpetratum deli-
ctum, quòd ſcil. ſit adulter, homicida &c. ſalvâ Conſcientiâ poteſt objici,
modo abſit cor felle & amarulentiâ plenum; vel uti Leſſius *de I. & I. lib. 2.*
38 *c.31. Dubit.1.* docet, modo (1.) non ſit coactus à Judice ad teſtificandum,
& crimen, quod ei objicitur, non ſit adeo grave, ob quod capite plectendus
ſit, cauſa vero agentis parvi momenti, tunc enim contra charitatem
vergeret illud revelare. Vid. etiam Sanchez *Conſil.Moral.Tom.2.lib.6.c.5.
dub.20.n.2.* Quodſi vero ſponte ſe ad teſtimonium obtulerit, ſibi imputet,
39 ſi magnum periculum inde ſentiat. (2.) Modo prius ratione minus noxiâ
eum à teſtimonio abegerit, dicendo ſcil. quod rei Conſangvineus, Adfinis,
Clientis autem ſui inimicus ſit. Cùm enim minus noxio remedio me ſalva-
re poſſum, quid ſecuri & ſerrâ opus eſt? Nec injuriam Advocatus huic
adultero vel homicidæ facit, qui tale quid propter defenſionem ſuæ cauſæ,
& ad eum repellendum objicit, quia calumniæ aut injuriandi cauſa id fa-
ctum dici non poteſt. *L. Si non convitii 5. L. Siquidem aviam 10. C. de Injur.*
& ſine ſtudio, affectu & intentione injuriandi actio injuriarum non naſcitur.
40 vid. Joan. Wameſius *Conſil. Tom.1. Conſil.52. n.3.* Aliud autem dicendum
eſſe reor, ſi Advocatus alicui vellet falſum crimen in judicio opponere, ut
obtineret in cauſa juſta; quoniam enim non ſunt facienda mala, ut inde

eve-

eveniant bona, & mendacium eſt aliàs intrinſecè malum, nec ordinabile
in finem bonum. Diana *Tom.6. Tr.1. Reſolut.88. §.1.& 2.* Layman. *in Theol.
Moral.lib.4.Tr.9.c.13.n.8.* Dannhauerus *in Theolog. Conſcient. Tom.1.part.2.
Sect.1.art.1.n.10.p.261.* imò nec DEUS per abſolutam ſuam potentiam hic di- 41
ſpenſare poteſt, quia ageret contra juſtitiam ſuam, quod importat privati-
onem & imperfectitudinem. Franciſc. Suarez. *Tr.de Legibus lib.2.c.14.n.12.
& lib,2.c.15.n.16.* Dn. Simon *in Not.ad Guilielm.Grotium c.3.§.8* Henniges *ad
Hug.Grot.lib.1,c.1.§.10.p.104.* Advocatus omnino peccaret mortaliter; & 42
qvamvis hoc mendacium pro veniali peccato venditare vellet quoniam
is veniam mereri videtur, qui ad defenſionem ſui juſtiſſimam tale quid
committit; rationem tamen non video, quare non omne peccatum ſit 43
mortale; vocantur quidem quædam venialia; ſed hoc fit non ratione ſuæ
naturæ; ſed ratione ſui ſubjecti, quod peccat, quat. illi peccata per Meri- 44
tum Chriſti non imputantur; hinc legimus: cujusvis peccati ſtipendium
mors eſt, *Rom.6.v.ult.* & anima, quæ peccaverit, ipſa morietur. Ezech. *c.18.
v.4.* Vid. Brochmand. *in Syſtem.Theolog.Univ.Tom.1. art.de peccato. quæſt.2.*
Dannhauer. *in Theolog.Conſcient.Tom.1.part.1.Sect.2.art.4.§.2.p.161.* Ita ne- 45
que illud hactenus à me impetrare potui, ut crederem, Advocatum, ſi Ad-
verſarium ſuum admodum incivilem, ineptum & multa contra Jus & æqui-
tatem effutientem eſſe videat, illum ſubtacitè irridere, & urbano aliquo
ſale illudere poſſe, quemadmodum quidem in terminis adſerit Lancellot.
Pol. *de Off.Adv.c.10.n.19.* Quoniam enim ejusmodi irriſoriis verbis incivi-
lis plerumq; pudore & rubore ſuffundi ſolet, vid. Dürrius *in Compend.Theo-
log.Moral.part.Gen.c.15.n.10.p.215.* meliùs ſanè Advocatum facere cenſe-
rem, ſi ab ejusmodi irriſionibus abſtineret. Et quomodo corrigere pote- 46
rit Rabulam incivilem, ſi v.g. illum vocitet Advocatum nimis conſcien-
tioſum, Virum nimis civilem, imo civilitatem ipſam, ſi contrarium intelli-
gat? Deploranda potiùs ſunt proximi vitia, quàm irriſionibus excipien-
da. Elegantia ſunt verba, quæ celeberrimus ille Theologus, Dannhauerus
in Theolog. Conſcient.Tom.1.part.2.Sect.2.art.6.§.5.p.323. ex Auguſtin. *Serm.
16.* profert: *Corrige,* inquit Auguſtin. *inter te & ipſum ſolum intendens cor-
rectioni, parcens pudori: fortè enim præ verecundia incipit defendere pecca-
tum ſuum, & quem vis correctiorem, facis pejorem.* Præterea Judex incivi-
litatem Adverſarii hoc in paſſu facilè corrigere poteſt & debet, cui aliàs
incumbit providere, ut omnia ordine & decenter in judicio fiant. Add. Fa-
gundez. *in Præcept.Decalog.lib.8.c.12.n.10.ſeqq.* Antequam autem huic ma- 47
teriæ civilitatis colophonem quaſi imponam, addendum adhuc erit, an

Advocatus etiam eò civilitatis progredi debeat, ut, ſi ſuſpicetur vel certò etiam ſciat, Adverſarium perjurium commiſſurum, cum Cliente ſuo jura-
48 menti gratiam eidem faciat? Negativam tuetur Franciſ. Suarez. *Tom. 2. de Virt. & Stat. Relig. lib. 3. c. 14. n. 11. & 14.* quoniam deferens utitur jure ſuo & petit præſtare juramentum non tanqvam falſum, ſed uti juramentum, quod
49 in ſe bonum eſt. Nec dici hic poteſt, deferentem cauſam eſſe perjurii, quia perjurium non vult, ſed tantùm permittit. Verùm contrariæ Sententiæ ſubſcribimus, quoniam ille, qui tenetur impedire peccatum & non impedit, omninò tanquam cauſa illius peccati concurrit; jam autem in confeſſo eſt, nos obligatos eſſe ex jure Socialitatis, vel quod potiùs eſt, Chriſtianitatis, ut à nobis invicem omnia nocitura avertamus, ergo intermiſſio illius principii: Quod tibi vis fieri, alteri feceris, mortale involvit pecca-
50 tum. Eſt enim ejusmodi deferens juramentum illi, quem ſcit pejeraturum, homicida, imò plùs, qvàm homicida, homicida enim corpus tantùm, hic verò & ſuam & pejerantis animam perimit. vid. Franciſc. Vivius *Deciſ. Reg. Neapol. 109. in fin.* Speidelius *in Specul. Var. Obſerv. voc.* Meinend. & Dietherr
51 *in Addit. ad Beſold. Theſaur. Pract. voc.* Meinend. Et hinc remittendum ipſi eſt juramentum ex jure charitatis; imò ipſe Judex, quando videt periculum perjurii, non debet juramentum admittere Joan. Wameſius *de Jur. Pontif. Tom. 2. Conſil. 232. n. 1.* præſertim ſi ſit pecuniaria tantùm cauſa, inter quam & animam hominis nulla datur proportio; aliàs committit illud, quod eſt ſpecies criminis læſæ Majeſtatis Divinæ, Carpzov. *Crim. part. 1. quæſt. 46. n. 1.* & DEUM habet Ultorem. *L. 15. ff. de Except. Nov. 82. c. 11. §. 1.* Hugo Grotius *de J. B. & P. lib. 2. c. 21. §. 14. n. 2.* Add. Lud. Dunte *in Caſ. Conſc. c. 10. quæſt. 31.* Herm. Buſenbaum *in Theol. Moral. lib. 3. Tr. 2. c. 2. dub. 3. n. 9. p. 142.*

53 Sinceritas eſt alterum illud requiſitum, quod ad illæſam Advocati Conſcientiam pertinet, hinc omnis calliditas, fallacia, machinatio ad circumveniendum alterum abeſſe debet. Eſt enim ejusmodi dolus contra dictamen rectæ rationis, ſc. Quod Tibi non vis fieri, &c. & vitam ſocialem maximè diſſolvit, utpote, quæ ſine fidelitate, ſinceritate & infucato
54 animo conſiſtere nequit. Utrum autem juſtam cauſam foventi liceat Adverſarium injuſtè litigantem ſalvâ Conſcientiâ dolo circumvenire, quæri-
55 tur? Videtur, quod ſic, quoniam Proceſſus nihil aliud eſt, quam bellum lingvarum, ubi certamen de victoria cauſæ inſtituitur; quemadmodum autem in bello varii generis Stratagemata adhiberi licitè & cum laude poſſunt, ut hoſti palma victoriæ præripiatur, Hugo Grotius *de J. B. & P. lib. 3. c. 1. §. 6.* Puſendorff. *de J. N. & G. lib. 8. c. 6. §. 6. & lib. 4. c. 1. §. 12. & 19.* Bour. *de Off.*

Adv.c.7. qui Auguſtini ſententiam de bello ſimul refert: *Cùm bellum juſtum* 56
ſuſcipitur, ut apertè pugnet quis aut ex inſidiis, nihil ad juſtitiam intereſt.
Stephan. à S. Paulo *Theol. Moral. Tr.3. Diſp.3. dub.5.n.57.* unde Joſue etiam
contra Urbem *Hai* iis uſus eſſe legitur. Add. Brochmand. *in Syſtem. Univ.
Theol. Tom.2. Art. de Magiſtrat. Polit. c.3. Caſ. Conſc.17.* Dannhauerus *in Theol.
Conſcient. Tom.1. part.2. Sect.1. art.1. n.10. p.261.* ita etiam Advocatus præſertim 57
in cauſa juſta Adverſarium ſuum dolo & fraude circumvenire poteſt, ut
cauſæ juſtiſſimæ victoriam obtineat, cretitizandum enim contra Creten-
ſem; cum quo etiam concordat illud Ovidii *lib.1. de arte amandi.*

Fallere fallentem fraudemq; refellere fraude,
Exemploq; licet ludere quemq; ſuo.

Verùm Negativam veriorem eſſe judico, uti patet ex præcedentibus. 58
Neq; ſufficit hic, cauſam juſtiſſimam habere, niſi & eadem juſtè agatur;
aliud enim eſt juſtum, & aliud juſtè agere. Et hoc eſt illud, quod *Deut. 6.*
Moſes dicit: *Juſtè, quod juſtum eſt, perſequeris, ut vivas & poſſideas terram,
quam DEUS dederit Tibi.* Volunt equidem, hìc dolum nihil aliud, quàm 59
ſolertiam quandam eſſe, quæ ſolertia ſit habitus ad inveniendum repente
id, quod congruit, Andr. à Matre DEI *Tr.14. de Contract. c.1. Punct.3.* Aſt
verò metuo valde, ne illi iſthâc ſolertiâ mihi pilulam acerbam, aurô lini-
tam tamen vendant. Contrariatur enim ejusmodi ſolertia plerumq; ſin- 60
ceritati, quæ quemq; cordatum Virum decet, ergò ſalvâ Conſcientiâ lice-
re non poteſt. Ad illud, quod de Stratagematibus bellicis affertur, re- 61
ſpondeo, plane diſſimilem eſſe rationem inter bellum & Proceſſum. Belli- 62
gerantes enim, uti vel leviter in Politicis verſato notum eſt, quoniam Ju-
dicem ſuperiorem non habent, qui motam diſcordiam componat, idcirco
quaſi contrahunt inter ſe invicem: Tenta, quid ipſe valeas, ego itidem o-
mnia experiar. Vid. Dn. Puſendorf. *de J.N. & G. lib.8. c.6. §.7.* unde qvovis
modo læſio hoſti in hoſtem licita, ſive vi ſive dolo fiat. Conf. Dn. Becman.
in Meditat. Polit. Diſſert.23. §.10. Cui enim aperta vi nocere licet, illi etiam 63
per aſtutiam ſive dolum nocere licebit. Aſt, qui Proceſſu experiuntur,
non ideò cauſam agunt, ut ſe invicem velint lædere, ſed ut potius per ju-
ſtiſſimam Sententiam Judicis ſibi invicem, quod cuiq; debetur, velint tri-
buere, ergò manet, in Proceſſu omnem doloſam circumventionem abeſſe
debere.

Quid verò de cautelis illis ſit ſentiendum, quas Vulgus Germanorũ 64
Pracktiken/ Hilpertsgriff vel Advocaten-Stückchen vocare ſolet, paucis
indicabimus. Nimirum, ſi vox Cautela in genuino ſuo ſenſu ſumatur, nihil 65

 aliud

aliud eſt, quàm ſingularis quædam prudentia & providentia in actionibus
inſtituendis, cavere etenim eſt ſibi proſpicere, uti Fichardus *Tr. Cautel. in
præfat. de recto veroq; Cautelarum uſu* docet, unde & illud pugilum Caviren
66 oriri puto. Sed quoniam multi Cautelarum Scriptores ejusmodi Caute-
las ediderunt, quæ ſalvâ Conſcientiâ Chriſtianus Advocatus adhibere non
poteſt, multiq; Rabulæ & Accipitres nummorum (nam Advocatorum no-
mine indigni ſunt illi, qui ejusmodi Cautelis utuntur) iisdem uſi, imò pe-
jores & magis impias excogitarunt; hinc factum, ut Cautelarum uſus adeo
67 Plebejis ſit inviſus. vid. Bouric. *de Off. Adv. c. 8.* Verum ſi dicendum, quod
res eſt, cavere omnino ad Advocatum pertinet, hinc Cic. *lib. 2. Off. In Jure
cavere, conſilio juvare, atq; hoc ſcientiæ genere prodeſſe quàm plurimis, ve-
hementer & ad opes augendas pertinet & ad gratiam*; modò illæ Cautelæ
non pugnent cum charitate Proximo debita, & dictamine rectæ rationis,
68 Quod Tibi non vis fieri &c. Ob hanc enim cauſam DEUS Creator noſter
rationalem animam nobis indidit, ut non cœco more ad agendum prolabi,
ſed antea omnia, quæ agenda ſint, bilance rationis ponderare debeamus;
qvamvis etiam ex nimis anxiis & conquiſitis Cautelis fraus & dolus depre-
hendi & detegi ſoleat. Joann. Wammeſius *de Jur. Pontif. Tom. 1. Conſil. 30. n. 5.*
69 Neq; ſufficit, bonas piasq; Cautelas noſſe; ſed inſuper requiritur, malitio-
ſas illas probè cognitas habere, non equidem eo fine, ut alterum hiſce de-
cipiamus, ſed ut decipienti & improbis Cautelis utenti prudenter & decen-
70 ter obviemus. Et hoc ſi eſſet illicitum, peccaret etiam Logicus addiſcen-
do Sophiſmata. Præterea Jurisprudentia noſtra nihil aliud eſt, quam juſti
& injuſti Scientia. *L. 10. ff. de I. & I.* ergo ſequitur, non ſolùm Advocatum
ſcire debere, quid ſit juſtum; verùm etiam, quid ſit injuſtum, ut juſtum ab
injuſto & licitum ab illicito ſecernat, non ut injuſtum & illicitum agat, *L. 1.*
71 *§. 1. ff. de I. & I.* Ludvvel. *Exerc. 1. th. lit. g.* Manet igitur, Advocatum ſalvâ
Conſcientiâ Cautelis uti poſſe, tanquam pharmacis quibusdam à morbis
impendentibus corpus præſervantibus, non verò tanquam venenis malis.
Bouric. *d. l.* & omnino hîc diſtingvendum eſſe puto cum Dn. Dietherrn *in
Addit. ad Beſold. Theſaur. Pract. voc.* Advocaten/ inter Cautelas Advocato-
rum ex decenti ſolertia procedentes, & Cautelas cum dolo, mendacio ſi-
miliq; vitio conjunctas; interea tamen hæc optima Advocati eſt Cautela,
72 quando animæ ſuæ, ne illa periculo involvatur, benè cavet. Fichardus
Tr. Cautel. caut. 6. Cautelæ enim in hac vita Advocatis proſunt ad gloriam,
ſed in futura vita ſæpius ædificant ad gehennam. Flamin Chartar. *in Pract.
exam. reor. lib. 2. c. 1. n. 18.* B. Dn. Brunn. *de Jur. Eccleſ. lib. 1. cap. 6. Membr. 1. §. 20.*
& ibi Dn. Præſes *in Addit.* An

An autem Advocatus ſimulare ſalvâ Conſcientiâ poſſit, non tàm eſt 73
in aprico. Sane hoc certiſſimum eſt, non omnem ſimulationem eſſe illicitam, quoniam & DEUM nonnunquam ſimulationibus uſum fuiſſe legimus; Sic DEUS injunxit Abrahamo, ut mactaret filium ſuum Iſaacum, quem tamen occiſum noluit. *Gen.22.v.2.& 12.* Sic ſimulavit ſe hoſtiliter cum Jacobo luctari. *Gen.32.v.24.25.* Et ipſe Salvator noſter ſimulavit ſe longius iturum à Diſcipulis ſuis. *Luc.24.v.28.* vid. Brochmand. *in Syſtem. Univ. Theolog. Tom.1.c.2.quæſt.29.* Ita per hoc etiam non omnis ſimulatio poteſt eſ- 74
ſe illicita, quoniam animi mei vera ſenſa non cuivis ſemper pateſacere teneor; Sic ſi videam v. gr. aliquem ex intempeſtiva curioſitate ante oſtium ſtare, ut arcana mea, de quibus fortean cum amico meo delibero, reſciſcat, ſalvâ Conſcientiâ ejusmodi Sciolum poſſum eludere, talemq́ʒ ſermonem inſtituere, ex quo ille diverſum planè, imò falſiſſimum ab internis cogitatis meis ſenſum concipiat. Hugo Grotius *de J. B. & P. lib.3.c.20.§.7.* Neqʒ me mendacium, ſed ſolùm falſiloquium commiſiſſe dici poteſt, quod à mendacio differt, quoniam omne quidem mendacium eſt falſiloquium, non verò omne falſiloquium eſt mendacium. vid. Puſendorf. *de J. N. & G. lib.4.c.1.§.9.* Joan. Wameſius *de Jur. Pontif. Tom.1. Conſil.7.n.3.* Lud. Dunte *in Caſ. Conſc.c.10.Sect.2.quæſt.124.* Sibi igitur imputet intempeſtivus rerum mearum Percontator, ſi falſum quid è ſermone meo conceperit, cui tamen nullum jus erat à me vel de meis quid ſciendi. Ex quibus adductis jam 75
ſtatus controverſiæ facilè formari poteſt & quæri, an Advocatus obligatus ſit Judici vel Adverſario ita Clientis ſui cauſam agere, ut Judex vel Adverſarius verum & genuinum ſenſum juris vel facti percipere poſſit, vel an licitum ipſi ſit in Clientis ſui cauſa ſimulare? Dn. Puſendorf. *de J.N.& G.lib.* 76
4.c.1.§.21. hanc rem diſtinctione expedire allaborat, dum ſcil. diſtingvit inter cauſam civilem & criminalem, ita, ut Simulatio in civili quidem, non verò criminali illicita ſit, quoniam in cauſa ſangvinea Advocato, præſertim ab ipſo Cliente adſcito, illud quoad defenſionem licet, quod ſuo Clienti licet; Clienti verò licet, ut modò illud omnium terribilium terribiliſſimum, uti Ariſtoteles loquitur, effugiat, quidvis ad ſui defenſionem tentare: ergò Advocatus ſimulationes, falſas allegationes & fictas rationes adhibere poteſt.

Verùm planè hîc, modeſtè tamen à celeberrimo illo Viro diſcedere 77
cogor, & proinde ita argumentor: Quodcunq; Cliens in cauſa criminali ſalvâ Conſcientiâ non poteſt, illud etiam ipſius Advocatus non poteſt; Atqui Cliens juridicè interrogatus de crimine verè perpetrato, non po-

teſt illud ſalvâ Conſcientiâ diffiteri, Ergo & ipſius Advocatus idem falsò
78 diffiteri non poteſt. Majorem ipſe celeberrimus Vir concedit, ſunt enim
Advocatus & Cliens quaſi Relata. Minorem probo: Tametſi in Conſci-
entia nullus delinqventium ſe prodere, quò meritâ mortis pœnâ afficia-
tur, lingvâq; propriâ ſponte quaſi ſe occidere teneatur, vid. Summus ille
Theologus Dannhauerus *in Theolog. Conſcient. Tom. 1. Sect. 2. art. 6. quæſt. 3. p.*
79 *327.* juridicè tamen interrogatus reus, etiamſi ipſi immineat periculum
mortis, crimen perpetratum non poteſt negare, quia aliàs reſiſteret Po-
teſtati, quæ eſt à DEO, qui verò illi reſiſtit, DEI ordinationi reſiſtit, ade-
oque manifeſtum Juſtitiæ DEI turbatorem ſe præbet. vid Pet. Anton. Laza-
rius *Canon. & pract. quæſt. de Monitor. Sect. 2. quæſt. 16.* Guevara. *part. 2. c. 23.*
80 *p. 387.* der gülденen Sendſchreiben. Et quid aliud illa criminis negatio,
quàm manifeſtam inobedientiam importat? cùm tamen quemlibet ſubdi-
tum ſubjectum vel obedientem oporteat eſſe Magiſtratui juſta præcipienti.
Sanchez. *Conſil. Moral. Tom. 2. lib. 6. c. 3. dub. 29. n. 4.* Aſt inquit ille *d. l. n. 20.*
81 *in fin.* ferè: *Neq; terrenus Magiſtratus tanta Majeſtate præſidet ac DEUS*;
Verùm reſpondeo, ſi Magiſtratus Vicarius DEI in his terris eſt, profectò
non video, quare Cliens falſificus nihilominus DEUM, fallendo Magi-
82 ſtratum vices DEI gerentem, graviſſime lædat; ſicuti enim vel terrenus
Monarcha ex fraude Delegato ſuo facta, graviſſimam injuriam colligeret:
ita non poteſt non verè-Reus ſe ab injuria versus DEUM liberare, ſi & hu-
83 jus debitam reverentiam deneget Delegato. Hinc graviſſimi Judices mul-
toties admonere ſolent Reum: Er ſoll doch GOtt die Ehre geben/ und
frey herauß bekennen/ quod ſanè non fieret, niſi & DEUM graviter infi-
84 ciando crimen lædere reum certò ſcirent. Suboluit quaſi hoc celeberri-
mus Vir, hinc *§. 21. cit. loc.* ita pergit: *Neq; multum periculi ab hac licentia*
imminet, cum enim in Judice ſupponatur cognitio Juris, igitur nihil aget Ad-
vocatus, ficta jura aut falſas ſententias allegans: neq; facta proponenti credi-
tur, niſi eadem idoneè probaverit, ergo ſi quandoq; nocentes pœnæ hoc modo
ſubtrahantur, non Advocati aut Rei culpa erit, ſed Judicis, qui æra lupinis
85 *diſcernere haut valuit.* Sed reſpondeo, omninò maximum inde Reipubl.
imminere periculum, quia, ſi hoc Advocatis liceret, via daretur multis
facinoroſis impunè evadendi. Et quis Judex tandem omnium Advoca-
torum, dicamne Rabularum? aſtutias & mille fraudum tendiculas noſſe
poterit, quoniam illis, quibus per ejusmodi cuniculos agere volupe eſt,
86 vel prudentiſſimum Judicem decipere artis non erit. Tametſi igitur,
quod lubentiſſimè fateor, pro capitaliter reis in jure quam maximus favor
mili-

militet, ita, ut ſatius ſit impunitum relinqui facinus nocentis, quam inno-
centem damnari *L. Abſentem 5.ff.de pœn.* & propterea defenſor ipſis conſti-
tuendus omninò ſit; vide, quæ *cap.2.n.2.& ſeqq.hujus Diſſert.* dixi; Ad hoc 87
tamen reo non datur Advocatus, ut falſis & fictis rationibus, præſertim
quem ſcit eſſe verum Reum, defendere debeat, hoc enim conſcientioſum
Virum, qui æq; ac Judex providere debet, ut unicuiq; ſuum, quod pro-
meruit, tribuatur, decere non poteſt. Ita & ipſe Pufendorfius fatetur *cit.*
§.21. Advocatum ad defendendum publicè conſtitutum falſis ſententiis 88
& juribus uti non poſſe, quia ad hoc publicè conſtitutus eſt, ut veritatem
indagare debeat; & poſtea tamen in privatim adſcito Advocato hoc ne- 89
gat, quaſi verò neq; privatim adſcito Advocato veritatem ſectari conve-
niret. Putat ipſe equidem Reum & per conſequens etiam Advocatum ita
falsò procedere poſſe; ſed nego hoc, ſi reus Juridicè interrogatus & delicti
ſibi conſcius ſit; id quod etiam ex præcedentibus conſtare puto, & hîc ad- 90
huc tanquam generale Axioma adſtruo: *In omni illo, quod teneor alicui*
manifeſtare & tamen non manifeſto, non committo ſimulationem quæ juſta
& licita eſt, ſed turpiſſimum mendacium. Sanè DEUS ob hanc cauſam
Magiſtratum gladio cinxit, ut delinquentes ob malum actionis malum
paſſionis maneret, non autem ut fruſtra illum geſtare deberet. Facinoroſi 91
enim in corpore, ut ita loquar, Reipublicæ, nihil aliud ſunt, quàm pravi
humores, qui non eradicati à Magiſtratu, Medico hujus corporis, extre-
mam huic corpori perniciem creant, hinc omninò ſunt tollendi; & poſito 92
etiam, Advocatum v.g. homicidam liberare ficto & falſo ſuo patrocinio,
ſiccine injuſtè profuſus ſangvis ad cœlum pro vindictâ clamare deſinet?
ſiccine DEO & Reipubl. ſatisfactum erit? minime gentium! fiat igitur ju-
ſtitia & pereat mundus. vid. Dn. Simon. *in Notis ad Grotium. lib.2.c.20. §.4.*
n.1. Et hinc diſtingvo inter ſimulationes, quibus nemini injuria infertur, 93
ſed quibus Advocatus ſaltim prudenter illud occultat, quod clienti ſuo in
bonâ cauſâ nocet, & Adverſario prodeſt. Add. Lud. *Dunte in caſ. conſc.c.*
10. Sect.2.quæſt.108. Sed tantum de hoc.

Parimodo & illud Sinceritati, quam debet Advocatus ſuo Adverſa- 94
rio, valde repugnat, ſi adverſarii ſui amanuenſem vel alium quendam ſol-
licitet, ut ſurripiat ſuo domino informationes, quas fortean in cauſa liti-
gioſa ſibi comparavit, vel alias deſcribat illas, ſi accipere poſſit, uti ſtatuit
Diana *Tom.6.Tr.1.Reſolut.110.§.3.p.73.* has enim ſibi ſoli reſervat Adverſa- 95
rius & proinde Advocatus jus non habet, etiamſi poſſet, vel legendi vel
illas deſcribendi; Ratio evidentior eſt, quia injuſte illæ adverſario à ſuis

ſunt ablatæ, ergo etiam injuſtè ab Advocato, quia res eſt furtiva, cui reale vitium ſemper inhæret, accipiuntur, juxta illud German. Der Häler iſt
96 ſo gut als der Stehler. Sicuti & illud ſincerum Advocatum non decet, ut, quando præjudicialis aliqua qualitas in lite occurrit, tot verborum in-
97 volucris illam tegat, ut Adverſarius in reſponſione per vocem Wahr doli neſcius in ingens poſtea damnum incidat; pugnat enim hoc cum dictamine rectæ rationis, Quod Tibi non vis fieri, &c.

98 Antequam verò hoc caput concludam, adhuc monendum eſſe cenſeo, ſinceritatem Advocati ratione Adverſarii etiam ex eô quam maxime elucere, ſi à cardine controverſiæ non deflectat & adverſarium ad aliena reſpondere alliciat; ſi ſtudeat brevitati & cauſam ultra, quam poſcit neceſſitas, non protrahat iſtis in integrum reſtitutionibus, quæ in mea Patria contra priorem Sententiam communiter peti ſolent, vel iſtis re-
99 mediis nullitatis, Appellationibus, quibus ſuperſedere poteſt, cum omnis Sententia juſte lata præſumatur & hinc onus probandi ſemper appellanti incumbat. Joan. Wameſius *de Jur. Pontif. Tom.1. conſil. 190. n.1.* qualem quidem cautelam Advocatis Cæpolla *Tr. cautel. caut. 76.* ſubminiſtrat, ut ſcil. vel millies appellet, quò litem modò protelet, ejusdemq; farinæ ad irritandum Proceſſum *cautelam 12.* Thomas Ferratius *Tr. cautelarum* ſup-
100 peditat. Hoc enim nunquam ſalvâ conſcientiâ fieri poteſt; ſed hoc modô Appellatio, quæ aliàs dicitur Theriaca contra injuſtæ Sententiæ venenum, ipſa in venenum degenerat. Dn. Zieglerus *in Dicaſt. Concluſ. 52. §.2.* Add. Burgoldenſis *ad Notit. Rerum Imper. Rom. Germ. P.2. p. 236.* Hinc omnino ſtatuto apud omnes in Germania propter ſummam æquitatem & abbreviationem litium introduci deberet, ne vel ad minimum à debitis liquidis & inſtrumentis guarentigiatis appellare liceret. Nicolaus Mylerus ab Ehrenbach *Tr. de Princip. & Stat. Imper. Rom. Germ. part. 2. c. 42. n. 11. p. 397.* quanquam ex adverſo etiam Princeps vel alii, quibus Juriſdictio competit, ita ſuis ſubditis Jus & Juſtitiam impertire debeant, ne cauſam appellandi habeant, vid. Illuſtris Dn. à Seckendorff im teuſchen Fürſten-Staat *p. 2. p. 236.*

Ca-

Caput IV.

De
Conſcientia Advocati ratione Cauſæ.

Summaria.

Connexio Cap. ult. & quid ratione cauſæ ab Advocato requiratur. num. 1.
Qualis cauſa eſſe debeat. n. 2. ſeq.
Quare Advocati jurent de calumniâ. n. 4.
An conſultius eſſet, ut & hodiè hoc Juramentum ab Advocatis exigeretur. n. 5. ſeq.
An peccet ſi cauſam juſtam defendat, quam credit juſtam & contra. numer. 7.
An injuſtæ cauſæ patrocinari poſſit. n. 8. ſeq.
Exemplum Papiniani circa injuſtam cauſam. n. 10.
Huic contrarium. n. 11.
Mos Rabularum circa cauſas. numer. 12.
Exemplum mortuorum Advocatorum ſine lingva. n. 13.
Conſcientia boni Advocati circa cauſam. n. 14.
Quid ipſi faciendum, ſi cauſam in progreſſu litis injuſtam animadvertat. n. 15. ſeq.
An clienti in cauſa poſſeſſionis non verò in proprietatis Jus habenti patrocinari poſſit. n. 17.
Quid de erroneâ conſcientiâ Advocati circa cauſam ſtatuendum. num. 18. ſeqq.
An cauſam probabilem tueri poſſit. n. 21.
An minus probabilem in concurſu probabilioris. n. 22.
Negatur. n. 23.
Probatur Negativa. n. 24.
Reſp. ad contrarium Argument. numer. 25.
An conſcientia ſit ſpeculativè, quæ non practicè quoque talis ſit. numer. 26.
An cauſam dubiam tueri poſſit. n. 27. ſeq.
Luxuria allegationum in Productis taxatur. n. 29. ſeq.
An Advocatus Judex quoq; eſſe poſſit in unâ causâ? n. 31. ſeq.
An in ſecunda inſtantiâ poſſit eſſe Advocatus, quando in primâ fuit Judex. n. 33.
An conntra rem transactam? numer. 34.

1 VIdimus hactenus Conſcientiam Advocati ratione ſuæ perſonæ, ſui officii, ſui clientis & Adverſarii, igitur nunc reſtat, ut etiam ipſius conſcientiam ratione cauſæ breviter contemplemur; ubi ut illiba-
2 tam illam conſervet, *Indagationem juſti & veri* ab ipſo requirimus Talis igitur cauſa ſit, oportet, quæ non eſt contra DEUM T. O M. Divinamque Ipſius Majeſtatem lædit; ſed Ipſius gloriam potius promovet. Eſt etenim DEUS juſtus & verax, imò ipſa juſtitia & veritas, ideoq; juſtitiâ & ve-
3 ritate mirificè delectatur. Deinde talis etiam cauſa ſit, neceſſum eſt, quæ charitatem proximi non lædit; ſed ex quâ ſuum potius quisque conſequitur. Quemadmodum enim ex dictamine rectæ rationis nemo ſeipſum lædere poteſt & debet, ita etiam proximus noſter nullo damno afficiendus eſt, quia æqvalis eſt amor, quem nobis & proximo debemus ex communi illo in Moralibus principio: Quod tibi non vis fieri,&c.

4 Et hoc ut eò melius præſtet Advocatus, ſtatim ab initio Advocaturæ Juramentum calumniæ, quoniam veritas, quæ quidem una eſt in esſendo, difficilis tamen inventu quandoq; propter intellectum lumine ſuo per lapſum orbatum Fromm. *in Synopſ. Metaphyſ. lib.2.c.4. Problem. 8.* exigi ſolet ab ipſo, de quo vid. B. Dn. Brunn. *ad Tit. C. de Jurejur propt. calumn. dand.* quod equidem, ſi dicendum, quod res eſt, conſultius & utilius in
5 ſingulis cauſis ab Advocatis exigeretur *arg. L.2.§.8.C.eod.* quoniam multi hodiè Advocati hoc juramentô deterriti, non tam manifeſtò impiarum & deſperatarum cauſarum fierent Patroni. Sicuti illud etiam in inclutâ Republ. Norimbergenſium non quidem quoad ſingulas cauſas, ſingulis tamen annis præſtare tenentur Ayrer. *in Proceß. c.11. Obſerv.2. n.12.* Diethert *in Addit. ad Beſold. Theſaur. Pract. voc.* Advocaten. Dn. Chriſtooh. Pellerus
6 *in Addit. ad Klockii de Ærario lib.2.c.124.n.72.* quanquam alibi hodiè ob juramentum ab initio officii præſtitum communiter excuſari ſoleant Dn. Brunn. *in Proceß. civ. c.15.n.9.* quod quam benè fiat vid. Parthen. litig. *lib. 2.*
7 *c.7.n.8.* Ex quo calumniæ juramento tamen pateſcit, Advocatum defendendo cauſam, quam credit juſtam, non peccare, etiamſi ſit iniqua, ſicuti ex adverſo mortaliter vulnerat conſcientiam defendendo cauſam juſtiſſimam, quam credit injuſtam; nam quoniam intentio Advocationis hîc unicè attenditur, formaliter cauſam juſtam tanquam injuſtam defendit, utut materialiter ſeu præter ſuam intentionem juſtæ cauſæ patrocine-
8 tur. vid. Dn. Schröter *in Prodrom. Faſc. caſ. conſc. p.21.* Neq; eſt, ut hîc quis opponat: Sicuti laudi ducitur Medico, quando deſperatos morbos ſanat: ita etiam Advocato è leproſis, ut ita dicam, cauſis ſumma naſcitur gloria,

quo-

quoniam non ſolum artis eſt bonæ, ſed etiam peſſimæ cauſæ Victor exiſtere.
Reſp. enim diſſimilem plane rationem eſſe inter Medicum & Advocatum; 9
nam ſicuti Medicus deſperatos morbos curans, neq; tertio neq; infirmo ir-
rogat injuriam, ſi ipſe conſentiat; ita ex adverſo Advocatus omninò ter-
tium maximâ injuriâ afficit, propugnando ſcilicet unam partem, ut alte- 10
ram oppugnet injuſtè. Vid. Leſſius *de J. & J. lib.5. quæſt.8. art.3.* Quapro-
pter Papinianus, JCtorum ille Pharos, cum Imperatoris Caracallæ, qui
anno circiter 211. poſt Chriſtum natum Imperio Romano præeſſe cœpit,
fratricidium excuſare deberet adverſus fratrem Getam in brachiis matris
recumbentem commiſſum, mori maluit, quam horrendum illud ſcelus
excuſare, inquiens: Non tàm facilè eſſe homicidium excuſare, quam pa-
trare, nec ob Principis gratiam Juſtitiæ Majeſtatem offendendam eſſe.
Winckelmann *in Cæſareologia ſub Imperatore Caracallâ.* Cui exemplo pla- 11
ne contrarium refert Chockier Pol Schatzkammer *l.2. cap.4.* citante Dn.
Neumarck. Chriſtl. Potent. Ehren-Krone *p.63.&64.* his verbis: Vom
Galeacio Hertzogen zu Meyland wird geſchrieben/ als ihm etlichmal vor-
kommen/ daß ein verſchlagner/ ſpitzfindiger Advocat verhanden/ der zu
böſen unrichtigen Sachen ſehr gut wäre/ und den Gegentheil nicht al-
lein eine geraume Zeit damit auffhalten; ſondern auch dieſelbe/ wider das
klare Recht erſtreiten und behaupten könnte; da habe Er Ihn vor ſich
fodern laſſen/ und ihm angezeigt: Er wäre ſeinem Pfarrer hundert Gold-
Gülden ſchuldig; habe aber nicht groſſe Luſt ihm ſolche zu bezahlen/ möch-
te derhalben gern wiſſen/ ob er ihm auch getraue die Sache mit Recht zu
erhalten? oder zum wenigſten in eine Langwierigkeit zu ſpielen; Wie nun
der Juriſt hurtig/ *reſolut* und willig dazu geweſen/ hat der Hertzog ihm
erſtlich ſolche Betriegerey auffs hefftigſte verwieſen/ und ihn darauff an
den lichten Galgen hencken laſſen. En factum tanto Duce dignum & pœ-
na tanto turboni adæquata! Tali beantur exitu, quamvis interdum ſat tri- 12
ſti, Rabulæ, Veteratores & Culices illi, qui ex alieno ſangvine vivunt, qui-
bus, uti Imperatori Flav. Veſpaſiano lucri bonus odor è re qualibet erat,
quævis cauſa, qvamvis etiam peſſima ſit, optima videtur, ſi crumenam
impleat juxta illud: In cauſa Geld haben die Advocaten kein Gewiſſen.
Venundant illi tàm diu lingvam plus crepitante ranâ garrulam, donec tan- 13
dem elingves reddantur, ſicuti aliquando Paduæ contigiſſe, ubi unô pe-
ſtis graſſantis anno ſeptem Advocati, qui omnes ſine lingvâ fuerunt, mor-
tui ſunt inventi, teſtatur Erneſt. Gockelius *Tr. de Europæis Regibus c.26.n.32.*
ut mirum non ſit, in Regno CONGI, nullum Rhetoribus & Rabulis foren-

ſibus locum eſſe; ſed ipſumRegem ibidem cauſam litigioſam vel tribus verbis expedire, uti ex Ludovic. Gothofred. *in Archontolog. Coſmic. fol. 243. n. 5. in fin.* refert Caſp. Klockius *de Ærario lib. 2. c. 124. n. 14.* Addatur de Utopienſibus circa hanc rem Thomas Morus, Cancellarius quondam Angliæ, *in ſua Utopiâ lib. 2. fol. 118. ſeq.*

14 Rectam igitur conſcientiam Chriſtianus Advocatus ſequi debet & indagare ſcrupuloſè, quid juſtum, verum, quid iniqvum ſit & non cujusli-
15 bet cauſæ Patronum ſtatim ſe præbere; & hinc, ſi cauſam, quam à principio juſtam credidit, in progreſſu litis iniquam poſtmodum animadvertat, clientem de injuſtitiâ cauſæ ſtatim monere, & ſi admonitus deſiſtere nolit, deſerere debet. Vid. Leſſius *de J. & J. lib. 2. c. 31. dub. 2 n. 48.* Filliucius *Tom. 2. Tr. 40. in octav. precept. c. 10. n. 282. ſeq.* Sayrus *in Clavi Regiâ c. 22. n. 20.* Ameſius *de Conſc. lib. 5. c. 54. n. 40. & 41.* Pet. Ant. Lazarius *Can. & pract. quæſt.*
16 *de Monitor. Sect. 3. quæſt. 12. n. 18. ſeq.* etiamſi juraverit ſe ad finem litis usq; operam præſtiturum, Schotanus *ad ff. Diſp. 17. th. 9.* Dn. Struvius *in Syntagm. Jur. civil. Exerc. 7. th. 5.* nam ſi ignorans cauſam eſſe injuſtam ſaltim excuſatur, omninò ſequitur, quod ſciens non ſit excuſandus. B. Dn. Schröterus *in Faſc. caſ. conſc. p. 25.*

17 Quod ſi cliens in cauſa poſſeſſionis Jus habeat, in proprietatis verò non habeat, cum Joan. Parladorio *lib. 1. Rer. quotid. c. 2. n. 15.* qui ibidem etiam Innocentium *ad c. Paſtoralis n. 6. de cauſâ poſſ. & propr.* allegat conſentientem, equidem exiſtimo Advocatum ſine conſcientiæ læſione clientem defendere poſſe, quoniam Advocatus duntaxat legis, non verò hominis conſcientiam habere debet; niſi tamen, quod limitationis vicem ſubeat, ex negotii Juribus vel ex facto, quod ſibi à cliente proponitur, manifeſto contrarium intelligat: ibi enim, licet aliàs Poſſidentes beati dicantur, ipſe cliens ſalvâ conſcientiâ agere non poteſt, multò minus igitur ipſius Advocatus. Vid. Caſp. Klock. *Tom. 1. Conſil. 40. n. 19.*

18 Quæritur verò, quid ſtatuendum ſit de erroneâ Advocati conſcientiâ ratione cauſæ? Et reſp. aut laboravit Advocatus conſcientiâ vincibiliter aut invincibiliter erroneâ; ſi priori, peccavit omninò ſi nihilominus cauſam egerit, quoniam adhibitâ diligentiâ moraliter poſſibili hunc errorem
19 præcavere & deponere potuit. Eſt etenim voluntas potentia animæ rationalis cœca, igitur illam potentiam Advocatus ejusdem animæ ſequi tenetur, quæ eſt inſtar luminis & intellectus nomine venit, quæq; qualitatem cujusvis cauſæ facilè dictitare valet. Vid. Steph. à S. Paulo *in Theolog.*
20 *Moral. Tr. 1. diſp. 2. dub. 2. n. 4.* Si poſteriori ignorantia laboraverit, &

cau-

cauſam defendendam ſuſceperit, non peccavit, quoniam adhibitâ diligentiâ moraliter poſſibili, errorem in cauſa diſcutere non potuit, qvamvis Dn. Puſendorfius *de J. N. & G. lib. 1. c. 3. §. 3.* practicum illud judicium non poſſe ita præmiſsâ debitâ inquiſitione depravari, ut actiones pravæ, ex invicibili ignorantiâ profectæ alicui nequeant imputari, defendat.

Deinde quod Advocatus probabili cauſæ patrocinari poſſit, omnes 21
uno quidem ore affirmant, verùm an in concurſu probabilioris minus probabilem tueri licitum ipſi ſit, mirum in modum diſſentiunt. Sunt recentio- 22
res quidam Caſuiſtæ & Jeſuitæ, qui affirmativam hactenus ſtrenuè defenderunt & quidem ex hoc fundamento, quoniam Advocati non eſt cauſam definire; ſed ea tantum, quæ juri ſui clientis favent, adferre, modò tamen non tàm parùm habeat probabilitatis, ut in eam vel rarò vel certè nunquã Judices inclinent; & modò Clientem de minori probabilitate admoneat. vid. Joſeph Gibalinus *in Scient. Can. & Hieropol. Tom 1. lib. 3. c. 7. queſt. 5. Conſect. 10. n. 2.* Layman. *in Theolog. Moral. Tom. 2. Tr. 1. c. 5. §. 3. n. n. 17.* Diana. *Reſolut. Moral. Tom. 2. Tr. 13. Reſolut. 4.* Stephan. Fagundez *in Præcept. Decalog. lib. 8. c. 38. & ſeq.* Gabriel Alvarez de Velaſco *in Judic. perfect. Rubric. 14. Annot. 7. n. 7.* Dom. à Soto *de I. & I. lib. 5. queſt. 8. art. 3.* qui non Actoris, ſed Rei tantùm patrocinium licitum eſſe ſtatuit in cauſa minùs probabili, præſertim ſi ſangvinea ſit cauſa, wann die Klage an Haut und Haar gehet/ uti loqvuntur, vel cauſa honoris, ubi fama periclitatur; cui tamen dicam ſcribit Leſſius *de I. & I. lib. 2. c. 31. Dubit. 9.* Quod, licet ſpecioſè ſatis affe- 23
ratur, malo tamen hac in re celeberrimum Dn. Zieglerum *in Dicaſt. Concl. 40. §. 42.* qui ibi quidem de Judicibus agit, ſequi & ſtatuere, Advocatum in concurſu cauſæ probabilis cum probabiliori, cauſam minus probabilem tueri vel eligere ſalvâ Conſcientiâ non poſſe, quoniam ita ſequeretur id, 24
quod falſum videretur, & omitteret illud, quod verum adpareret imò hoc faciendo meliora jura Partis adverſæ violari manifeſtò peteret, quod eſt profectò contra dictamen rectæ rationis egiſſe. Inſtant equidem, quod argumentum etiam in terminis urget Steph à S. Paulo *in Theol. Moral. Tr. 1. Diſp. 2. dub. 4. n. 13.* Quicquid conforme eſt rectæ rationi, illud ſalvâ Con- 25
ſcientiâ poteſt peragi. Atqui Opinio probabilis in concurſu probabilioris &c. E. Ad quod verò Limit. ſic Majorem: Niſi contrarium magis conforme fuerit rectæ rationi, Ziegler *cit. Concl. 40. §. 40.* quàm optimè reſpondet. Quod amplius prædicti Jeſuitæ de Conſcientia probabili ſpecula- 26
tivè & practicè tali afferunt, profectò meræ nugæ ſunt, quoniam & ipſe

Joſeph.

Joſeph Gibalinus *in Scient. Can. & Hieropol. Tom. 1. lib. 3. c. 7. quæſt. 5. Conſect. 12. n. 1.* fatetur, re ipſa nullam eſſe poſſe probabilem cauſam ſpeculativè talem, quæ talis etiam non ſit practicè. Cæterùm integer hac de re exſtat Tractatus Bordoni. *de Opinion. probab. in concurſu probabilioris*; Sed quanta opinionum monſtra inde oriantur, non ita pridem demonſtravit Laurent. à Dript. *in Anti-Decal Theolog. Polit. Reformato Colon. An. 1672 addito.* Quibus addantur Ludov. Montaltii *Literæ Provinciales de morali & Politica Jeſuitarum Diſciplina cum Notis* Wilhelm. Wendrockii & Dn. Sam. Rachel. *Exam. Probabilitatis Jeſuiticæ.*

27 Quid verò faciendum erit Advocato, ſi cauſa ſui Clientis ſit dubia? Putarem, ſi candidè ageret, nec fraude palmam reportare conaretur, ſalvâ illum Conſcientiâ adſiſtere cauſæ dubiæ poſſe; quoniam is demum Conſcientiam ſuam vulnerare dicitur, qui ſciens injuſtam tuetur cauſam. vid. B. Dn. Schröterus *in Faſ. caſ. Conſc. p. 24.* hinc Advocatum allegatione dubiæ

28 cauſæ non audiendum eſſe ſtatuit Mevius *P. 3. Deciſ. 200.* Meliùs tamen Advocatum facere cenſerem, ſi Partibus, causâ æquè dubiâ, Suaſor & Autor eſſet transactionis, vel ſi hanc inire recuſent, informationem prius à Facultate Juridica peteret, quam cauſam defenderet, ut eò eſſet ſecurior in Conſcientia, quoniam aliàs, qui dubiâ Conſcientiâ laborat, de facili ſe periculo peccandi exponere poteſt, & propterea Bene Cic. *lib. 1. Off.* inquit, præcipiunt, qui vetant quicquam agere, quod dubites, æquum ſit, an iniquum.

29 Hoc verò quoad Cauſam adhuc intolerabile videtur, quod communiter quidam Advocati Producta ſua tot tantisq; allegationibus Legum, Sententiarum, Conſiliorum & Deciſionum ambitioſius impleant, ut vim potius iſtis, ſicuti Zieglerus *in Dicaſt. Concl. 39. §. 15.* quàm fidem facere velle videantur, quas tamen omnes ex locis communibus vel aliis Autoribus, quos fortè nunquam viderunt, nedum legerunt, vel legere ob hebetudinem judicii potuerunt, bona fide exſcribunt, & inſtar corii ſutorum tàm diu diſtendunt, donec aliquo, qvamvis difficillimo modo propoſito ſuo

30 fiant accommodæ. Nam ſicuti ſanè ridiculum eſt, ſi ægrotus, uti loquitur Autor *diſcurſ.* vom Juſtitien-Werck. *p. 29.* ex Galeno & Hippocrate curam Medico præſcribere velit; ita non poteſt non Judicibus ejusmodi allegationum luxuria maximo riſui eſſe, cum Judices Jus, quod ex facto oritur, ipſi ſcire teneantur; hinc in Curiis Galliæ Advocatis Jura allegantibus reſponderi ſolet: Venite ad factum; Curia ſatis intelligit Jura. Caſp. Klock. *de Ærario lib. 2. c. 124. n. 12.* Parth. litig. *lib. 2. c. 7. n. 22.* Deinde datur etiam Adver-

Adverſario occaſio cavillandi, & allegationes in ſenſum planè alienum detorquendi, ne dicam, pro tàm amplis ſcriptis Clientes magnos ſumptus impendere cogi, quibus aliàs ſuperſedere poſſent. vid. Dn. Chriſtoph. Pellerus *in Addit. ad Klockii de Ærario cit. loc.*

Coronidis loco quærere lubet, an Advocatus ſalvâ Conſcientiâ in 31
una eademq; cauſa ſimul Judex eſſe poſſit? Diana *in Reſolut. Moral. Tom. 6. Tr. 1. Reſolut. 86 §. 1. & 2.* putat, quòd ſic, modò in ipſo ceſſet omnis inordinatus adfectus, & Sententiam ille proferat ſecundum naturam cauſæ; Ve- 32
rùm quoniam Advocatus Actoris vel Rei partes ſemper ſuſtinet, per rerum naturam fieri non poteſt, ut Advocatus ſit Judex in eadem cauſa; Judex enim neutri Parti addictus medium ſe præbere debet. vid. Dn Ziegl. *in ſæpius cit. Dicaſt Concl. 19. §. 1.* Sanchez. *Tom. 2. Conſil. Moral. lib. 6. c. 7. dub. 2. n. 1.* Conf. *L. Prætor 17. ff. de Jurisdict. omn. Judic. L. Quisquis 6. pr. C. de poſtul. L. Nemo ex his 13. §. eidem. C. de Adſeſſ. domeſt.* Quodſi verò Judex fuiſſet 33
in prima inſtantia, ſalvâ Conſcientiâ in ſecunda advocando illi ſubvenire Advocatum poſſe, qui in prima inſtantia obtinuit, ne injuſtè judicâſſe dicatur, Dd volunt; alteram verò Partem, quæ ſuccubuit in prima inſtantia, in cauſa appellationis juvare non poſſe, quoniam ita propriam Sententiam iniquitatis argueret, ſtatuunt. vid. Döring. *in Bibliotheca JCtorum ſub. voc. Adv. Aſſert. 224.* B. Dn. Brunn. *ad L. Quisquis 6. C. de poſtul.* ibiq; allegatus Anton. Fab. *in C. h. t. def. 1.* & Wurmſer. *l. 1. tit. 1. obſerv. 7.* qvamvis Judici ſemper incumbat in ejusmodi caſibus probè Conſcientiam examinare, an corruptus odiô vel irâ Sententiam contra appellantem dixerit, quod multorum Judicum crimen eſſe, luculenter experientia teſtatur, tunc enim graviſſimè peccaret, ſi & tanquam Patronus Sententiam injuſtè à ſe latam, quaſi rem benè geſtam defendere vellet.

An autem in cauſa per transactionem compoſitâ ſalvâ Conſcientiâ 34
præſtare poſſit, dubitatur; Sanè notus eſt transactionis favor, qui tantus eſt, ut rei judicatæ comparetur *per L. Non minorem 20. C. de Transaction.* & ne quidem Imperial. Reſcript. ſi bonâ fide inita ſit, reſcindi poſſit *per L. Cauſas 16. C. d. t.* ut hinc omninò injuſtum videatur & Conſcientiæ adverſum, ſopitas lites reſuſcitare, & ita contra publicum Intereſſe, quod lites minui vult, peccare. Verùm cùm & ſæpius in ipſa transactione Adverſarii concurrat dolus, uti adparet *ex L. Sub prætextu 27. C. de Transact.* nil obſtat, quò minus ob dolum in transactione adhibitum, eam impugnare poſſit Advocatus. Et hinc in caſu obveniente, ubi Advocatus

catus contra claram transactionem Proceſſum ſuſceperat, & inde à Judice ad pœnam condemnatus erat, eundem abſolvendum exiſtimavit Ampliſſima Facultas Juridica hujus Academiæ *die 27. Octob. 1670.* prout retulit mihi Magnif. Dn. Præſes, Patronus meus æviternùm mihi devenerandus.

Sed de hoc & aliis in conflictu, quem DEUS fauſtum & felicem eſſe jubeat! occaſione datâ ulteriùs. Ceterùm, Bonivole Lector, errores, quos ob judicium minùs limitatum fortean commiſi, obnixè deprecor; Memineris enim, Te & me hominem, & me præſertim adhuc Juvenem diſcendi cupidum eſſe;

Interea rivos, Tibi grates, Numen Olympi,
Diffundens claudo; ſat mea charta bibit.